

TIJELA STEČAJNOG POSTUPKA

Priručnik za polaznike/ice

Izrada obrazovnog materijala:

Željko Šimić
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske

Ivica Omazić
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske

Copyright 2016.

Pravosudna akademija

Ulica grada Vukovara 49, 10 000 Zagreb, Hrvatska

TEL 00385(0)1 371 4540 FAKS 00385(0)1 371 4549 WEB www.pak.hr

Sadržaj

I. UVOD.....	5
II. TIJELA STEČAJNOGA POSTUPKA.....	6
1. SUD (kao tijelo stečajnog postupka).....	6
1.1. Odluke suda	7
1.3. Odlučivanje o žalbi	9
1.4. Ovlaštenja suda	10
1.4.1. Odlučuje o pokretanju prethodnoga postupka radi utvrđivanja postojanja stečajnog razloga i provodi taj postupak.....	10
1.4.2. Odlučuje o otvaranju stečajnoga postupka	13
1.4.3. Imenuje i razrješava stečajnoga upravitelja, nadzire njegov rad i daje mu obvezatne upute, u skladu sa zakonom	15
1.4.4. Nadzire rad odbora vjerovnika	16
1.4.5. Određuje započete poslove koje treba završiti tijekom stečajnoga postupka, u skladu sa zakonom	17
1.4.6. Određuje nagradu stečajnom upravitelju.....	17
1.4.7. Odobrava isplatu vjerovnika	18
1.4.8. Donosi odluke o zaključenju stečajnoga postupka i obustavi stečajnoga postupka.....	20
1.4.9. Odlučuje o svim drugim pitanjima stečajnoga postupka, ako prema zakonu ne odlučuje drugo tijelo stečajnoga postupka.....	22
2. STEČAJNI UPRAVITELJ.....	22
2.1. Liste stečajnih upravitelja	23
2.2. Brisanje s liste stečajnih upravitelja	24
2.3. Izbor stečajnoga upravitelja	25
2.4. Imenovanje stečajnoga upravitelja.....	26
2.5. Izjava stečajnoga upravitelja i potvrda o imenovanju	28
2.6. Imenovanje drugoga stečajnog upravitelja	29
2.7. Razrješenje stečajnoga upravitelja	30
2.8. Dužnosti stečajnoga upravitelja.....	31
2.9. Nadzor nad radom stečajnoga upravitelja	32
2.10. Odgovornost stečajnoga upravitelja	33
2.11. Nagrada za rad i naknada troškova	33
2.12. Završni račun	34
3. ODBOR VJEROVNIKA	36
3.1. Osnivanje odbora vjerovnika i imenovanje članova	36
3.1.1. Osnivanje odbora vjerovnika prije prvoga ročišta vjerovnika (čl. 96. SZ).....	36
3.2. Osnivanje odbora vjerovnika na skupštini vjerovnika	37

3.3. Zadaci odbora vjerovnika (čl. 98. SZ).....	38
3.4. Odgovornost članova odbora vjerovnika (članak 100. SZ).....	40
3.5. Način rada odbora vjerovnika i donošenja odluka.....	40
3.6. Razrješenje članova odbora vjerovnika (članak 99. SZ).....	41
3.7. Nagrada za rad i naknada troškova članova odbora vjerovnika (čl. 102. SZ).....	41
4. SKUPŠTINA VJEROVNIKA.....	42
4.1. Sazivanje skupštine vjerovnika.....	43
4.2. Pravo sudjelovanja na skupštini vjerovnika.....	44
4.3. Vođenje skupštine i odlučivanje.....	44
4.4. Pravo glasa na skupštini vjerovnika (čl. 106. SZ).....	45
4.5. Ovlasti skupštine vjerovnika (članak 107. SZ).....	47
4.6. Ukidanje odluke skupštine vjerovnika (članak 108. SZ-a).....	51
LITERATURA.....	53

I. UVOD

Novi Stečajni zakon¹ donesen je 12. lipnja 2015. a stupio je na snagu 1. rujna 2015. kada je prestao važiti Stečajni zakon iz 1996. godine. Međutim, stečajni postupci pokrenuti prije stupanja na snagu novoga Zakona dovršit će se prema odredbama Stečajnoga zakona koji je bio na snazi u vrijeme njihovog pokretanja² uz određene iznimke prema kojima se određene odredbe novoga Zakona primjenjuju i na stečajne postupke koji su u tijeku, osim ako su radnje na koje se odnose te odredbe započete prije stupanja na snagu novoga Zakona.³

Novi zakon regulira i institut predstečajne nagodbe. Slijedom toga, stupanjem na snagu novoga Stečajnog zakona prestale su važiti i odredbe Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi⁴ koje su regulirale institut predstečajne nagodbe. Postupci predstečajne nagodbe pokrenuti na temelju Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi dovršit će se prema odredbama toga Zakona. Izuzetak je odredba članka 32. stavak 1. točka 2. novoga Stečajnog zakona koja se primjenjuje na odgovarajući način i na predstečajne nagodbe sklopljene na temelju Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi⁵.

Stečajni zakon iz 1996. godine⁶ u primjeni je 20 godina te je više puta mijenjan. Potreba za donošenjem novoga Zakona nastala je prvenstveno kao posljedica brojnih opravdanih kritika Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi i zahtjeva za njegovom izmjenom. Zakonodavac je odlučio predstečajni i stečajni postupak urediti jednim zakonom, što je sigurno pozitivno. Štoviše, ostaje nejasno zašto je zakonodavac donio poseban Zakon o stečaju potrošača⁷, imajući u vidu da se brojne odredbe Stečajnog zakona primjenjuju i u postupku stečaja potrošača. Donošenjem novog Stečajnog zakona propuštena je jedinstvena prilika da se insolventijsko pravo uredi jednim zakonom.

Odredbe novoga Stečajnog zakona izražavaju zakonodavčevo opredjeljenje o načinu ostvarivanja temeljnih načela postupka, njegovo ubrzanje i pojeftinjenje novim načinom dostave sudskih pismena i korištenjem propisanih obrazaca, transparentnost načina izbora i imenovanja stečajnih upravitelja, objavljivanje izvješća stečajnih upravitelja te unaprjeđenje općeg sustava ostvarivanja stečajnopravne zaštite. Uklanjanjem odnosno modificiranjem postojećih ili unošenjem novih rješenja u zakonsku regulativu željelo se prevladati određene probleme u praksi te smanjiti administracijsku ulogu suda i ojačati njegovu pravosudnu funkciju.

¹ Stečajni zakon (Narodne novine broj 71 od 30. lipnja 2015.)

² čl. 441. st. 1. SZ-a

³ čl. 441. st. 2. SZ-a

⁴ Narodne novine broj: 108/12., 144/12., 81/13. i 112/13)

⁵ Odredba čl. 32. st. 2. SZ-a glasi: Ako sud utvrdi da su ispunjene pretpostavke za otvaranje stečajnoga postupak, nastavit će se postupak kao da je podnesen prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka

⁶ Stečajni zakon (Narodne novine broj: 44/96., 29/99., 129/00., 123/03., 82/06., 116/10., 25/12. i 133/12.)

⁷ Zakon o stečaju potrošača (Narodne novine broj 100/2015. od 18. rujna 2015.)

Stečajni postupak je izvanparnični postupak s brojnim posebnostima koje zahtijevaju kombinaciju pravila parničnog, izvanparničnog (u užem smislu) te ovršnog postupka. Posebnost stečajnoga postupka je osobito izražena u broju i ovlaštenjima tijela stečajnog postupka. Novi Stečajni zakon u velikoj mjeri drukčije uređuje osnivanje, sastav, ovlasti te međusobne odnose tijela stečajnog postupka. Zakonska rješenja iskazuju jasnu namjeru discipliniranja tijela stečajnog postupka. Uspješnost i funkcioniranje pojedinih zakonskih rješenja pokazati će vrijeme kroz njihovu primjenu.

U ovom radu prikazuje se organizacija, ovlaštenja i djelovanje tijela stečajnog postupka.

II. TIJELA STEČAJNOGA POSTUPKA

U provođenju stečajnoga postupka osim suda sudjeluju i tzv. *izvansudska tijela* (stečajni upravitelj, skupština vjerovnika i odbor vjerovnika).

Potrebno je spomenuti i Financijsku agenciju (FINA) koja nije tijelo stečajnog postupka, ali ima određene ovlasti u tijeku stečajnoga postupka. FINA provodi prodaju nekretnina na kojima postoje razlučna prava elektroničkom javnom dražbom. Zahtjev za prodaju FINA-i dostavlja sud. Sud je dužan dostaviti izvadak iz zemljišne knjige i zaključak o prodaji kojim je utvrđena vrijednost nekretnine, način i uvjeti prodaje. Rješenje o otvaranju stečajnoga postupka FINA-i se dostavlja putem e-Oglasne ploče sudova. Ako stečajni vjerovnici nisu na izvještajnom ročištu drukčije odredili način i uvjete prodaje, imovina dužnika prodaje se odgovarajućom primjenom odredaba članka 247. i 249. SZ-a. Stečajni upravitelj je dužan bez odgode dostaviti podatke FINA-i o svim nekretninama koje se prodaju u stečajnom postupku, a o pokretninama ako je njihova procijenjena vrijednost veća od 50.000,00 kn radi upisa u Očevidnik nekretnina i pokretnina uz naznaku da se prodaju u stečajnom postupku.

1. SUD (kao tijelo stečajnog postupka)

Stečajni zakon/1996. poznavao je stečajno vijeće kao tijelo stečajnoga postupka. Stečajno vijeće bilo je sastavljeno od trojice sudaca, od kojih je jedan predsjednik vijeća. Stečajni sudac bio je član vijeća i nije mogao biti predsjednik vijeća. Stečajno vijeće imalo je ulogu drugostupanjskog tijela u odnosu na stečajnoga suca te je odluke donosilo većinom glasova članova vijeća.

Zakon o izmjenama i dopunama Stečajnoga zakona⁸ napustio je instituciju stečajnoga vijeća rukovodeći se načelima ekonomičnosti i efikasnosti postupka. Suci trgovačkih sudova dokazali su kroz višegodišnje provođenje stečajnih postupaka da su sposobni kao suci pojedinci uspješno izvršavati sve ovlasti koje je prije imalo stečajno vijeće.

Novi Stečajni zakon napustio je pojam „*stečajni sudac*“ i kao tijelo stečajnoga postupka odredio je sud. Promjena je temeljena na činjenici da većina zakona ne imenuje suca koji provodi postupak prema vrsti postupka koji provodi (na primjer: Zakon o parničnom postupku ne imenuje suca koji provodi postupak kao „parničnog suca“, isto je i u ovršnom, ostavinskom i drugim postupcima). Slijedom toga, nema potrebe da Stečajni zakon bude izuzetak.

⁸ Zakon o izmjenama i dopunama Stečajnog zakona (Narodne novine broj 123/03. od 31. srpnja 2003.)

1.1. Odluke suda

Odluke u stečajnom postupku sud donosi u obliku rješenja i zaključka.

Sud u pravilu odlučuje rješenjem, a zaključkom izdaje nalog službenoj osobi ili tijelu u postupku za obavljanje pojedinih radnji te odlučuje o upravljanju postupkom i o drugim pitanjima ako je to izriekom određeno zakonom. Primjera radi zaključkom sud izdaje naredbe stečajnom dužniku i osobama ovlaštenim za zastupanje dužnika, članovima nadzornog tijela te osobno odgovornim članovima dužnika ovlaštenim za zastupanje da u određenom roku predaju sudu pisano izvješće o financijsko-gospodarskom stanju dužnika.⁹

U određenom broju stečajnih predmeta uočena je pojava davanja uputa stečajnom upravitelju u obliku sudske odluke – „Uputa“. Zakonom je propisano da sud imenuje i razrješava stečajnoga upravitelja, nadzire njegov rad i daje mu obvezne upute¹⁰; sud također nadzire rad Financijske agencije u predstečajnom postupku te je ovlašten u svako doba dati upute i zatražiti obavijesti ili izvješća o poduzimanju radnji u postupku.¹¹ Međutim, sud ne donosi odluku u obliku upute već uputu daje zaključkom. To proizlazi iz odredbe članka 37. stavak 6. SZ-a koja glasi: *Ako nisu ispunjene pretpostavke da prigovor utvrdi osnovanim, sud će zaključkom uputiti podnositelja prigovora da svoju tražbinu može ostvarivati bez obzira na vođenje predstečajnoga postupka.*

1.2. Pravni lijekovi protiv odluka suda

Protiv rješenja donesenih u prvom stupnju može se izjaviti žalba, ako zakonom nije drukčije određeno.¹² Žalba se izjavljuje u roku od osam dana od dana dostave prvostupanjskog rješenja, ako zakonom nije drukčije određeno.¹³

Uređenje dostave sudskih pismena izmijenjeno je u usporedbi s prijašnjim zakonom. Sudska pismena dostavljaju se objavom na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, a ne njihovim stavljanjem na posebnu stečajnu oglasnu ploču sudova. Dostava se smatra obavljenom istekom osmoga dana od dana objave pismena na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Objava pismena na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova smatra se dokazom da je dostava obavljena svim sudionicima **i onima za koje zakon propisuje posebnu dostavu.**¹⁴ Praksa je sudova da posebno dostavljaju zaključak kojim pozivaju dužnika odnosno zastupnika po zakonu da uplati predujam za namirenje troškova stečajnoga postupka¹⁵ kao i rješenje o pokretanju prethodnoga postupka ako je prijedlog podnijela FINA ili vjerovnik kako bi dužnik bio upoznat s pokretanjem postupka. Neovisno o pobudi za posebnu dostavu navedenih odluka, u navedenim slučajevima posebna dostava nije u skladu s odredbama zakona.

U slučajevima u kojima je zakonom propisana i posebna dostava, dostava se smatra obavljenom istekom osmoga dana od dana objave pismena na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča

⁹ čl. 117. st. 1. i 2. SZ-a

¹⁰ čl. 76. st. 1. t. 3. SZ-a

¹¹ čl. 75. st. 1. SZ-a

¹² čl. 19. st. 1. SZ-a

¹³ čl. 19. st. 2. SZ-a

¹⁴ čl. 12. st. 2. SZ-a; Posebna dostava određena je za rješenje o otvaranju stečajnoga postupka (čl. 131. SZ-a), rješenje kojim se određuje naknadna dioba (čl. 290. st. 2. SZ-a), dostava pismena s izvješćem o podnesenom prijedlogu za priznanje (čl. 405. SZ-a)

¹⁵ čl. 113. st. 1. SZ-a

sudova neovisno što je posebna dostava izvršena i prije isteka osmog dana od dana objave na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Ako je posebna dostava izvršena nakon isteka osmog dana od dana objave na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova rok za žalbu teče od dana dostave putem e-Oglasne ploče sudova.

Dostava između suda i FINA-e obavlja se elektroničkim putem¹⁶.

Žalba ne odgađa provedbu rješenja (nema suspenzivni učinak), ako zakonom nije drukčije određeno.¹⁷

U stečajnom postupku žalba je u pravilu *devolutivni* pravni lijek o kojoj odlučuje drugostupanjski sud. Prvostupanjski sud dužan je žalbu podobnu za odlučivanje dostaviti drugostupanjskom sudu u roku od osam dana od njezina primitka, ako ovim zakonom nije drukčije određeno. Zakonom je drukčije određeno u slučaju podnošenja žalbe protiv rješenja o otvaranju stečajnoga postupka kojom se pobija i odluka o imenovanju stečajnoga upravitelja te prvostupanjski sud može povodom žalbe donijeti odluku o imenovanju novoga stečajnog upravitelja u roku od tri dana.¹⁸ U navedenom slučaju žalba može biti i *remonstrativni* pravni lijek o kojemu može odlučiti sud prvoga stupnja. Protiv toga rješenja dopuštena je posebna žalba u roku od osam dana. U navedenom slučaju prvostupanjski sud bi mogao umnožiti dio spisa na koji se žalba odnosi i prijepis toga dijela spisa sa žalbom dostaviti drugostupanjskom sudu radi odlučivanja o žalbi protiv rješenja o otvaranju stečajnoga postupka uz napomenu da je sud povodom žalbe na odluku o imenovanju stečajnoga upravitelja donio odluku o imenovanju novoga stečajnog upravitelja. Međutim, budući da su rokovi za odlučivanje o žalbi kratki nema zapreka da sud sačeka protek roka za žalbu protiv rješenja kojim imenuje novoga stečajnog upravitelja i eventualnu žalbu protiv novoga rješenja dostavi drugostupanjskom sudu skupa sa žalbom protiv rješenja o otvaranju stečajnoga postupka.

Dok drugostupanjski sud ne donese odluku, u prvostupanjskom postupku mogu se poduzimati one radnje koje je moguće poduzimati prije pravomoćnosti pobijanoga rješenja, ako zakonom nije drukčije određeno.

Protiv zaključka nije dopušten pravni lijek.

U stečajnom postupku nije dopušteno podnošenje prigovora protiv zaključka kojim sud daje naredbu ili nalog. Međutim, Stečajni zakon poznaje pravo na prigovor pa tako odbor vjerovnika može podnijeti prigovor na rad stečajnoga upravitelja¹⁹, stečajni vjerovnici i razlučni vjerovnici mogu podnijeti prigovor protiv odluke o prodaji imovine dužnika kao cjeline²⁰, vjerovnici mogu sudu podnijeti prigovor na diobni popis²¹ i završni popis²², stečajni vjerovnici mogu podnijeti prigovor protiv prijedloga dužnika pojedinca za obustavu postupka²³, dužnik, dioničar, nositelj udjela te nositelji drugih osnivačkih prava pravnih osoba mogu prigovoriti stečajnom planu najkasnije na ročištu za glasovanje²⁴.

¹⁶ čl. 12. st. 5. SZ-a

¹⁷ čl. 19. st. 3. SZ-a

¹⁸ čl. 85. st. 3. SZ-a

¹⁹ čl. 98. st. 2. t. 3. SZ-a

²⁰ čl. 235. st. 5. SZ-a

²¹ čl. 280. SZ-a

²² čl. 283. st. 1. t. 2. SZ-a

²³ čl. 299. st. 2. SZ-a

²⁴ čl. 333. SZ-a

1.3. Odlučivanje o žalbi

Drugostupanjski sud dužan je o žalbi odlučiti najkasnije u roku od 60 dana od primitka žalbe, ako zakonom nije drukčije određeno. Drugostupanjski sud odlučuje o žalbi u vijeću sastavljenom od trojice sudaca²⁵, vodeći računa da je stečajni postupak hitan²⁶. Drugostupanjski sud osobito treba voditi računa o pravovremenom odlučivanju o žalbi protiv rješenja o otvaranju stečajnoga postupka imajući u vidu da je rješenjem zakazano ispitno ročište, u roku koji ne smije biti duži od dva mjeseca od isteka roka za prijavljivanje tražbina, kako se ne bi dogodilo da sud ne odluči o žalbi protiv rješenja do dana održavanja ispitnog ročišta.

U stečajnom postupku ne može se podnijeti prijedlog za ponavljanje postupka, a revizija se može izjaviti samo ako odluka drugostupanjskoga suda ovisi o rješenju nekoga materijalnopravnog ili postupovnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni (tzv. izvanredna revizija).²⁷

U zadnje vrijeme u stečajnom postupku nisu rijetke ni tužbe Ustavnom sudu RH u kojima podnositelji ustavnih tužbi ističu da im je rješenjem trgovačkog suda i Visokog trgovačkog suda RH povrijeđeno ustavno pravo na pravično suđenje, zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske.²⁸ Donijete su i odluke u kojima je Ustavni sud Republike Hrvatske utvrdio da su ostvarene pretpostavke iz članka 67. stavka 2. Ustavnog zakona te je privremeno odgodio izvršenje rješenja Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske.²⁹ U takvoj situaciji postavlja se pitanje tko je ovlašten zastupati stečajnog dužnika? Mišljenja smo da dužnika zastupaju zastupnici po zakonu do dana nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečajnoga postupka jer je privremeno odgođeno izvršenje rješenja kojim je imenovan stečajni upravitelj. Ako je stečajni postupak otvoren nakon provođenja prethodnog postupka u kojemu je imenovan i privremeni stečajni upravitelj te određene mjere osiguranja, dužnost privremenog stečajnoga upravitelja prestala je otvaranjem stečajnoga postupka. Budući da je odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske odgođeno izvršenje rješenja o otvaranju stečajnoga postupka ostaje stanje koje je bilo prije otvaranja stečajnog postupka. Slijedom toga, ako su bile određene mjere osiguranja (npr. zabrana raspolaganja imovinom dužnika ili je dužnik mogao raspolagati svojom imovinom samo uz prethodnu suglasnost suda ili privremenoga stečajnog upravitelja) one i dalje ostaju na snazi. Međutim, ako je sud nakon otvaranja stečajnoga postupka ukinuo mjere osiguranja i razriješio privremenoga stečajnog upravitelja, a odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske je privremeno odgođeno izvršenje rješenja treba razmisliti o mogućnosti da se ponovno odrede mjere osiguranja i imenuje privremeni stečajni upravitelj u cilju zaštite interesa stečajnih vjerovnika. Ovo osobito

²⁵ čl. 41. st. 2. u vezi s 44. st. 1. ZPP-a

²⁶ čl. 11. st. 2. SZ-a, načelo hitnosti postupka

²⁷ čl. 382. st. 2. ZPP-a

²⁸ Ustav Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.).

²⁹ Rješenje Ustavnog suda RH poslovni broj: U-III-2057/15 od 27. svibnja 2015. i broj: U-III-272/2016 od 28. siječnja 2016. u kojemu se navodi: „Iz navoda ustavne tužbe proizlazi da bi izvršenjem osporenih rješenja Trgovačkog suda u Splitu i Visokog trgovačkog suda za podnositelja mogle nastati teške gospodarske posljedice zbog otvaranja stečajnog postupka. Otvaranjem stečajnog postupka nad podnositeljem, a da prethodno nije provedena sudska kontrola zakonitosti osporenih rješenja, za podnositelja bi mogla nastati teško otklonjiva šteta. Polazeći od navoda ustavne tužbe i smatrajući očitim da odgoda pravnih učinaka osporenih rješenja u konkretnom slučaju nije suprotna javnom interesu niti bi se tom odgodom nekome nanijela veća šteta, dok bi izostanak odgode podnositelju mogao prouzročiti štetu koja bi se teško mogla popraviti, Ustavni sud je prihvatio prijedlog za odgodu ovrhe u ovom slučaju. Riječ je o privremenoj odgodi, koja traje do donošenja odluke Ustavnog suda o osnovanosti ustavne tužbe.“

zbog razloga što do konačne odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske u pravilu prođe duži vremenski period u kojemu dužnik bez ikakve kontrole može raspolagati imovinom koja uzlazi u stečajnu masu.

1.4. Ovlaštenja suda

Ovlaštenja suda i po novom Zakonu ostala su ista. Jedina promjena je što sud ne odobrava predračun troškova stečajnoga postupka. To je zadatak odbora vjerovnika ako je osnovan, a ako nije predračun troškova odobrava skupština vjerovnika. Navedenom izmjenom ostvarena je izravna kontrola vjerovnika nad troškovima stečajnoga postupka.

Sud u stečajnom postupku:

1.4.1. Odlučuje o pokretanju prethodnoga postupka radi utvrđivanja postojanja stečajnog razloga i provodi taj postupak

Na temelju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka sud donosi rješenje o pokretanju prethodnoga postupka radi utvrđivanja postojanja pretpostavki za otvaranje stečajnog postupka³⁰. Nije teško uočiti da odredba članka 76. točka 1. SZ-a i odredba članka 115. stavak 1. SZ-a nisu sukladne oko pitanja zašto se vodi prethodni postupak, odnosno koji su razlozi donošenja rješenja o pokretanju prethodnog postupka. Odredba članka 76. točka 1. SZ-a propisuje da sud odlučuje o pokretanju prethodnog postupka radi utvrđivanja postojanja stečajnog razloga (nesposobnost za plaćanje i prezaduženost). S druge strane, odredba članka 115. stavak 1. SZ-a propisuje da sud odlučuje o pokretanju prethodnog postupka radi utvrđivanja pretpostavki za otvaranje stečajnog postupka. Pretpostavke za otvaranje stečajnoga postupka širi je pojam od pojma stečajni razlog. Pretpostavka za otvaranje stečajnog postupka nije samo postojanje stečajnog razloga već je potrebno utvrditi i je li prijedlog podnijela ovlaštena osoba. U velikom broj slučajeva sud može na jednostavan način utvrditi je li predlagatelj ovlaštena osoba za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka. Ako prijedlog nije podnijela ovlaštena osoba, sud će prijedlog odbaciti kao nedopušten te neće ni donositi rješenje o pokretanju prethodnog postupka. Međutim, ako je sud ocijenio da je predlagatelj ovlaštena osoba za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka i donio je rješenje o pokretanju prethodnog postupka to ne isključuje mogućnost da sud tijekom prethodnog postupka utvrdi da predlagatelj nije ovlaštena osoba za podnošenje prijedloga (npr. nema tražbinu prema dužniku ili je ona prestala). Slijedom navedenog, odredba članka 115. stavka 1. SZ-a potpunije određuje razlog pokretanja prethodnog postupka.

Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka mogu podnijeti vjerovnik i dužnik, ako zakonom nije drukčije određeno³¹. Zakon određuje da je prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka nad imovinom dužnika pojedinca ovlašten podnijeti samo osobno dužnik pojedinac³². U praksi se javlja dilema može li prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka nad imovinom dužnika pojedinca podnijeti i vjerovnik? Prema jednom shvaćanju izričaj „samo osobno dužnik pojedinac“ treba tumačiti na način da dužnik pojedinac prijedlog ne može podnijeti preko punomoćnika. Imajući u vidu odredbe Zakona o obveznim odnosima³³, koje uređuju pitanje punomoći te odredbe Zakona o

³⁰ čl. 115. st. 1. SZ-a

³¹ čl. 109. st. 1. SZ-a

³² čl. 109. st. 7. SZ-a

³³ Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine broj: 35/05., 41/08., 125/11, i 78/15 – u nastavku ZOO).

parničnom postupku³⁴, koje se na odgovarajući način primjenjuju kao pravila parničnog postupka u postupku pred trgovačkim sudovima³⁵, teško je održivo shvaćanje da dužnik pojedinac prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ne može podnijeti preko punomoćnika. Odredba članka 89. stavak 1. ZPP-a ne ostavlja nikakvu sumnju da stranke mogu poduzimati radnje u postupku osobno ili preko punomoćnika. Nakon što je na snagu stupio Zakon o stečaju potrošača³⁶, koji propisuje da se postupak stečaja potrošača pokreće na prijedlog potrošača, držimo da je riješena dvojba oko osobe ovlaštene za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka nad imovinom dužnika pojedinca. Zakon o stečaju potrošača određuje pojam potrošač – *potrošač je fizička osoba koja sklapa pravni posao ili djeluje na tržištu izvan svoje trgovačke, poslovne, obrtničke ili profesionalne djelatnosti*. Potrošačem se, u smislu navedenoga Zakona, smatra i fizička osoba obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti prema odredbama Zakona o porezu na dohodak i fizička osoba obveznik poreza na dobit prema odredbama Zakona o porezu na dobit ako: a) nema više od 20 vjerovnika; b) obveze iz obavljanja djelatnosti ne prelaze iznos od 100.000,00 kuna; c) nema obveza iz radnih odnosa koje proizlaze iz obavljanja djelatnosti i d) nije pokrenut predstečajni ili stečajni postupak. Navedeno zakonodavno rješenje dopušta mogućnost vođenja dva stečajna postupka nad imovinom dužnika pojedinca. U određenim slučajevima nad imovinom dužnika pojedinca moguće je pokrenuti stečajni postupak ili stečaj potrošača, ali pokretanje jednog postupka isključuje mogućnost pokretanja drugoga postupka. Kao što je rečeno, stečaj potrošača može pokrenuti samo potrošač pa slijedom toga stečajni postupak nad imovinom dužnika pojedinca također može pokrenuti samo dužnik pojedinac, a ne i vjerovnik ili FINA. Vjerovnici ne mogu pokrenuti stečajni postupak nad imovinom dužnika pojedinca ali mogu u ovršnom postupku namirivati svoje tražbine iz cjelokupne imovine dužnika pojedinca.

Vjerovnik je ovlašten podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka nad pravnom osobom ako učini vjerojatnim: a) postojanje svoje tražbine i b) stečajnoga razloga³⁷. Sud je dužan ispitati dopuštenost prijedloga. Ako sud utvrdi da je prijedlog vjerovnika dopušten donijet će rješenje o pokretanju prethodnoga postupka. Međutim, i u tijeku cijeloga prethodnog postupka postojanje vjerovnikove tražbine mora biti vjerojatno³⁸. Ako tijekom prethodnoga postupka prestane vjerovnikova tražbina prema dužniku sud ne može donijeti rješenje o otvaranju stečajnoga postupka. Prestankom vjerovnikove tražbine prestaje i njegova aktivna legitimacija za pokretanje stečajnoga postupka pa će sud rješenjem odbaciti prijedlog.

Slična je situacija i s drugom pretpostavkom za podnošenje prijedloga – postojanje stečajnoga razloga. Ako je vjerovnik podnio prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka zbog prezaduženosti dužnika i sud utvrdio dopuštenost prijedloga te donio rješenje o pokretanju prethodnoga postupka nije isključeno da u tijeku prethodnoga postupka sud utvrdi da dužnik nije prezadužen. U nastaloj situaciji sud treba donijeti rješenje kojim odbacuje prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka.

Razlučni vjerovnik ovlašten je podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad pravnom osobom ako učini vjerojatnim da tražbinu neće moći potpuno namiriti iz predmeta na koji

³⁴ Zakon o parničnom postupku (Narodne novine broj

³⁵ čl. 10. Stečajnog zakona

³⁶ čl. 44. st. 1. Zakona o stečaju potrošača

³⁷ čl. 109. st. 2. SZ-a

³⁸ Tako Visoki trgovački sud RH u odluci poslovni broj Pž-7832/15 od 13.1.2016.: *Pravilno je shvaćanje prvostupanjskog suda da o postojanju tražbine vjerovnika kao predlagatelja, ovisi ne samo donošenje rješenja o pokretanju prethodnog postupka, već i rješenja o otvaranju stečajnog postupka te da bez aktivne legitimacije, kumulativno s postojanjem jednoga od zakonom propisanih stečajnih razloga, u trenutku donošenja rješenja o otvaranju stečajnog postupka, nema zakonske osnove za otvaranje stečajnog postupka.*

se odnosi njegovo razlučno pravo³⁹. Sudu neće uvijek biti lako i jednostavno, na temelju isprava uz prijedlog, sa sigurnošću utvrditi jeli različni vjerovnik ovlašten podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka. Ako sud ocijeni da je različni vjerovnik ovlašten podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka i donese rješenje o pokretanju prethodnog postupka, nije isključeno da tijekom prethodnoga postupka dužnik ospori predlagateljevu tvrdnju da tražbinu neće moći potpuno namiriti iz predmeta na koji se odnosi razlučno pravo. Ako sud u tijeku prethodnoga postupka utvrdi da će različni vjerovnik moći potpuno namiriti svoju tražbinu iz predmeta na koji se odnosi razlučno pravo prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka treba odbaciti.

Stečajni zakon uvodi i dužnost FINA-e na podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka pravne osobe. FINA je dužna podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ako su ostvarene zakonske pretpostavke⁴⁰.

Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka pravne osobe dužni su podnijeti osobe ovlaštene za zastupanje dužnika po zakonu, članovi upravnog odbora dioničkog društva, likvidator, član nadzornog odbora dužnika i član društva u roku od 21 dan od dana nastanka stečajnog razloga te nakon ostvarenja ostalih zakonski pretpostavki⁴¹. Ova odredba proširuje krug osoba koje su ovlaštene u ime i za račun pravne osobe podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka. Prema odredbama staroga Zakona prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka mogla je podnijeti svaka osoba ovlaštena za zastupanje i svaki likvidatori.

Nakon primitka prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka sud će utvrditi je li prijedlog razumljiv i sadrži li sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti. Ako prijedlog nije uredan sud će zaključkom naložiti predlagatelju da prijedlog ispravi ili dopuni sukladno odredbi članka 109. ZPP-a u vezi s člankom 10. SZ-a. U slučaju da predlagatelj ne vrati prijedlog sudu u određenom roku ispravljen u skladu s danom uputom suda, odredba članka 109. stavak 4. ZPP-a propisuje da se ima smatrati da je prijedlog povučen, a ako bude vraćen bez ispravka odnosno dopune, odbacit će se. Međutim, odredba članka 16. stavak 4. SZ-a propisuje da se prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ne može povući pa se postavlja pitanje može li sud rješenjem utvrditi da se prijedlog smatra povučenim ako predlagatelj nije vratio prijedlog sudu u određenom roku ispravljen u skladu s dobivenom uputom? Stečajni zakon je *lex specialis* što znači da sud ne može rješenjem utvrditi povlačenje prijedloga za otvaranje stečaja već prijedlog može odbaciti.

Ako je prijedlog uredan ili je ovlaštenu predlagatelj postupio po uputi iz zaključka i uredio prijedlog sud ima više mogućnosti. Prva mogućnost je, sud će rješenjem odrediti pokretanje prethodnoga postupka radi utvrđivanja pretpostavki za otvaranje stečajnoga postupka protiv kojeg nije dopuštena posebna žalba. U prethodnom postupku sud može utvrđivati postojanje stečajnoga razloga ali i postojanja imovine koja bi ušla u stečajnu masu i njene dostatnosti za namirenje troškova postupka. Nakon provedenog prethodnog postupka sud može donijeti slijedeće odluke:

³⁹ čl. 109. st. 3. SZ-a

⁴⁰ Tako Visoki trgovački sud RH u odluci poslovni broj Pž-7418/15: „Na temelju odredbe čl. 354. st. 2. t. 6. ZPP-a u vezi s čl. 6. SZ-s bitna povreda odredaba parničnog postupka uvijek postoji ako kojoj stranci nezakonitim postupanjem nije dana mogućnost da raspravlja pred sudom. Na ročištu radi izjašnjenja o prijedlogu predlagatelj može iznijeti svoje razloge, zašto smatra da je ovlašten podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad dužnikom. Isto tako ovlašten je izjasniti se o nalazu sudskog vještaka i dati svoje primjedbe na nalaz i prijedloge, što je učinio usmeno i pismeno. Točno je da u spisu postoje dva vještačenja, ali je tijekom postupka provedeno samo jedno vještačenje na koje je predlagatelj dao konkretne primjedbe, koje nisu raspravljene vezano za metodu procjene i izračun vrijednosti nekretnine opterećene razlučnim pravom predlagatelja, već je sud prihvatio obrazloženje vještaka da je odabrao troškovnu metodu iz razloga što “u kratkom vremenu nije uspio prikupiti odgovarajuće kupoprodajne ugovore, te da je za primjenu te metode potreban timski rad više stručnjaka.”

⁴¹ vidi čl. 110. st. 2. SZ-a

- obustaviti postupak ako je dužnik do završetka prethodnog postupka postao sposoban za plaćanje ili ako sud odobri pristupanje dužnikovom dugu trećoj osobi,
- odbaciti prijedlog ako utvrdi da predlagateljeva tražbina nije vjerojatna ili je prestala tijekom prethodnoga postupka, ako utvrdi da dužnik nije prezadužen odnosno ako utvrdi da će razlučni vjerovnik moći potpuno namiriti svoju tražbinu iz predmeta na koji se odnosi razlučno pravo,
- odbiti prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka,
- otvoriti i zaključiti stečajni postupak, ako utvrdi da imovina dužnika koja bi ušla u stečajnu masu nije dovoljna ni za namirenje troškova toga postupka ili jer neznatne vrijednosti, a osobe koje je imaju pravni interes za provedbom stečajnoga postupka nisu u roku od 15 dana od poziva suda uplatile predujam za namirenje troškova prethodnoga i otvorenoga stečajnog postupka,
- otvoriti stečajni postupak.

Druga mogućnost je da sud donese rješenje o otvaranju stečajnoga postupka bez provedbe prethodnoga postupka na temelju odredbe članka 116. SZ-a. Odredba članka 116. SZ-a u mnogome olakšava sudu otvaranje stečajnoga postupka bez provođenja prethodnoga postupka što je do sada bila rijetkost. Sudovi su najčešće provodili prethodni postupak i utvrđivali postojanje stečajnih razloga iako je predlagatelj (najčešće dužnik) uz prijedlog dostavio potvrdu FINA-e iz koje je vidljivo da nije sposoban za plaćanje i da ima ili nema imovinu. Ako dužnik nema imovine koja bi ušla u stečajnu masu ili je imovina neznatne vrijednosti i nije dovoljna ni za namirenje troškova toga postupka, a osobe koje je imaju pravni interes za provedbom stečajnoga postupka nisu u roku od 15 dana od poziva suda uplatile predujam za namirenje troškova prethodnoga i otvorenoga stečajnog postupka, sud će otvoriti i zaključiti stečajni postupak na temelju odredbe članka 132. SZ-a.

1.4.2. Odlučuje o otvaranju stečajnoga postupka

Sud može otvoriti stečajni postupak na tri načina:

a) otvaranje stečajnog postupka bez prethodnoga postupka⁴²

Sud može donijeti rješenje o otvaranju stečajnoga postupka bez provedbe prethodnoga postupka:

- ako na temelju prijedloga za otvaranje predstečajnoga postupka utvrdi postojanje stečajnoga razloga,
- ako FINA podnese prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka u skladu s člankom 110. st. 1. SZ-a,
- ako osoba ovlaštena za zastupanje dužnika po zakonu odnosno dužnik pojedinac podnese prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka,
- ako vjerovnik podnese prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka, a dužnik prizna postojanje stečajnoga razloga,
- ako je prije otvoreni predstečajni postupak završio bez uspjeha.

U ovom slučaju, sud će odrediti ročište radi rasprave o pretpostavkama za otvaranje stečajnoga postupka i to najkasnije u roku od 30 dana od podnošenja prijedloga za otvaranje

⁴² čl. 116. SZ-a

stečajnoga postupka.⁴³ Sud će na ročištu, a najkasnije 3 dana nakon njegova zaključenja, donijeti rješenje o otvaranju stečajnoga postupka ili odbijanju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka.⁴⁴

Ovaj način otvaranja stečajnoga postupka u praksi nije čest jer suci žele u prethodnom postupku imenovati privremenoga stečajnog upravitelja koji bi utvrdio imali dužnik imovinu ili ne. U slučaju da dužnikova imovina koja bi ušla u stečajnu masu nije dovoljna za namirenje troškova postupka ili je neznatne vrijednosti, sud ne bi provodio stečajni postupak ako osobe koje imaju pravni interes za provođenje stečajnog postupka po pozivu suda ne bi predujmile sredstva za namirenje troškova prethodnoga postupka i otvorenog stečajnoga postupka, ali bi donio rješenje o otvaranju i zaključenju stečajnoga postupka na temelju odredbe čl. 132. SZ-a.

b) otvaranje stečajnoga postupka bez provođenja postupka

Ako sud na temelju prijedloga kojega je podnio dužnik utvrdi da dužnikova imovina koja bi ušla u stečajnu masu nije dovoljna za namirenje troškova postupka ili je neznatne vrijednosti, sud neće provoditi stečajni postupak ako osobe koje imaju pravni interes za provođenje stečajnog postupka po pozivu suda ne predujme sredstva za namirenje troškova prethodnoga postupka i otvorenog stečajnoga postupka već će donijeti rješenje o otvaranju i zaključenju stečajnoga postupka na temelju odredbe članka 132. SZ-a. Sud u rješenju o otvaranju i zaključenju stečajnoga postupka imenuje stečajnoga upravitelja, a primjenjuju se odredbe o izboru i imenovanju stečajnoga upravitelja u skraćenom stečajnom postupku.⁴⁵ U skraćenom stečajnom postupku izbor stečajnoga upravitelja obavlja se metodom slučajnog odabira s liste A i liste B stečajnih upravitelja za područje nadležnoga suda.

U praksi se postavilo pitanje dopuštenosti žalbe protiv ovog rješenja o otvaranju i zaključenju stečajnoga postupka te može li sud ukinuti rješenje samo u dijelu u kojem je zaključen stečajni postupak. Prevladava pravno shvaćanje da je riječ o jedinstvenom rješenju. Ako žalbu podnosi osoba ovlaštena za zastupanje dužnika po zakonu do dana nastupanja pravnih posljedica otvaranje stečajnoga postupka, logično je da žalbu podnosi protiv rješenja u cjelini. Ako bi sud ukinuo rješenje o otvaranju stečajnoga postupka ukinuti će i dio rješenja kojim je zaključen stečajni postupak. Međutim, ako je žalbu podnio predlagatelj (vjerovnik) koji se žali samo protiv dijela rješenja kojim je zaključen stečajni postupak prevladava pravno shvaćanje da uvažavanjem žalbe i ukidanjem rješenja o zaključenju stečajnog postupka treba ukinuti i rješenje u dijelu u kojem je otvoren stečajni postupak. Ovo zbog razloga što zakon ne predviđa situaciju da je stečajni postupak otvoren a da istovremeno nije određeno njegovo provođenje zakazivanjem ispitnoga i izvještajnoga ročišta.⁴⁶

⁴³ čl.128. st. 2. SZ-a

⁴⁴ čl. 128. st. 6. SZ-a

⁴⁵ čl. 432. SZ-a

⁴⁶ Tako Visoki trgovački sud RH u odluci poslovni broj: Pž-3235/14 od 23.4.2014.: „Prethodno, ovaj sud napominje da neovisno od toga što žalitelj prvostupanjsko rješenje pobija samo u točki 3. izreke, rješenje o otvaranju i istodobnom zaključenju stečajnog postupka iz članka 63. stavak 1. Stečajnog zakona predstavlja pravilnu cjelinu te stoga drugostupanjski sud povodom žalbe to rješenje ne može samo djelomično ispitivati, odnosno, kao u konkretnom slučaju, samo djelomično ukinuti u dijelu u kojem je zaključen stečajni postupak i to zbog nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka, kao što je, na primjer, pozivanje stečajnih vjerovnika da prijave svoja potraživanja u stečajnom postupku (što inače mora biti navedeno u rješenju o otvaranju stečajnog postupka prema odredbi članka 54. stavak 3. Stečajnog zakona). Upravo zbog navedenog, neovisno o tome što žalitelj samo

c) otvaranje stečajnoga postupka nakon provođenja prethodnoga postupka

Ako je sud odlučio pokrenuti prethodni postupak u rješenju o pokretanju prethodnog postupka odmah će zakazati ročište radi očitovanja o prijedlogu za otvaranje stečajnoga postupka na koje će pozvati osobe ovlaštene za zastupanje dužnika po zakonu, odnosno dužnika pojedinca, podnositelja prijedloga, pravne osobe koje za dužnika obavljaju poslove platnoga prometa i privremenoga stečajnog upravitelja ako je imenovan rješenjem o pokretanju prethodnoga postupka, a prema potrebi i druge osobe.

Sud će odrediti ročište radi rasprave o pretpostavkama za otvaranje stečajnoga postupka i to najkasnije u roku od 60 dana od podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka.⁴⁷ Sud će na ročištu, a najkasnije 3 dana nakon njegova zaključenja, donijeti rješenje o otvaranju stečajnoga postupka ili odbijanju prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka.⁴⁸

Ako na ročištu radi očitovanja o prijedlogu za otvaranje stečajnoga postupka nije određeno ispitivanje gospodarsko-financijskoga stanja dužnika, sud može ročište radi očitovanja o prijedlogu za otvaranje stečajnoga postupka spojiti s ročištem radi rasprave o pretpostavkama za otvaranje stečajnoga postupka.⁴⁹

1.4.3. Imenuje i razrješava stečajnoga upravitelja, nadzire njegov rad i daje mu obvezatne upute, u skladu sa zakonom

Izbor stečajnoga upravitelja u stečajnom postupku obavlja se metodom slučajnoga odabira s liste A odnosno liste B stečajnih upravitelja. Međutim, ako sud smatra da stečajni upravitelj izabran metodom slučajnoga odabira ne raspolaže stručnošću ili poslovnim iskustvom potrebnim za vođenje stečajnoga postupka, za stečajnoga upravitelja može izabrati drugu osobu s liste A stečajnih upravitelja za područje nadležnog suda.⁵⁰ Može se postaviti pitanje da li se izbor drugoga stečajnog upravitelja obavlja metodom slučajnoga odabira ili stečajnoga upravitelja izabire sud s liste stečajnih upravitelja prema ocijeni njihove stručnosti i poslovnoga iskustva potrebnoga za vođenje stečajnoga postupka. Odredba članka 84. stavak 1. SZ-a ne daje mogućnost izbora stečajnoga upravitelja na drugi način osim metode slučajnoga odabira. Imajući u vidu i dosadašnju praksu sudova može se zaključiti da se izbor stečajnoga upravitelja uvijek obavlja metodom slučajnoga odabira pa i u slučaju ako sud smatra da stečajni upravitelj izabran metodom slučajnoga odabira ne raspolaže potrebnom stručnošću ili poslovnim iskustvom potrebnim za vođenje stečajnoga postupka.

Nakon izbora stečajnoga upravitelja metodom slučajnoga odabira sud imenuje stečajnoga upravitelja rješenjem o otvaranju stečajnoga postupka.⁵¹

Zakon dopušta iznimke od pravila imenovanja stečajnoga upravitelja ako je u predstečajnom postupku koji je prethodio stečajnom postupku imenovan povjerenik ili je u

djelomično pobija prvostupanjsko rješenje, ovaj je sud u cijelosti povodom njegove žalbe ukinuo pobijano rješenje suda prvog stupnja.

⁴⁷ čl.128. st. 1. SZ-a

⁴⁸ čl. 128. st. 6. SZ-a

⁴⁹ čl. 128. st. 5. SZ-a

⁵⁰ čl. 84. SZ-a

⁵¹ čl. 85. st.1. SZ-a

stečajnom postupku imenovan privremeni stečajni upravitelj. U navedenim slučajevima sud će povjerenika odnosno privremenoga stečajnog upravitelja imenovati stečajnim upraviteljem. Međutim, i u ovim slučajevima sud može imenovati drugoga stečajnog upravitelja ako smatra da imenovani povjerenik ili privremeni stečajni upravitelj ne raspolaže stručnošću ili poslovnim iskustvom potrebnim za vođenje stečajnoga postupka.

Rad stečajnoga upravitelja nadzire sud, ali i druga tijela stečajnoga postupka (odbor vjerovnika i skupština vjerovnika).⁵² Stečajni upravitelj dužan je podnositi pisana izvješća o tijeku stečajnoga postupka i o stanju stečajne mase, i to najmanje jedanput u tri mjeseca. Sud može u svako doba zatražiti obavijesti ili izvješća od stečajnoga upravitelja te mu dati obvezatne upute.⁵³ Ako stečajni upravitelj ne postupi po nalogu suda za obavljanje dužnosti, sud ga može kazniti novčanom kaznom do 10.000,00 kn.

Sud može rješenjem razriješiti stečajnoga upravitelja na zahtjev odbora vjerovnika ili skupštine vjerovnika, po službenoj dužnosti i na osobni zahtjev stečajnoga upravitelja. Protiv rješenja o razrješenju pravo na žalbu imaju samo stečajni vjerovnici, ali ne i ostali vjerovnici (vjerovnici stečajne mase, različiti vjerovnici koji nisu i stečajni vjerovnici). Međutim, pravo na žalbu nema stečajni upravitelj koji je razriješen dužnosti, ali prije donošenja odluke sud će mu omogućiti da se očituje, osim ako važni razlozi ne zahtijevaju da se drukčije postupi. Rješenjem o razrješenju stečajnoga upravitelja sud će donijeti i odluku o imenovanju novoga stečajnog upravitelja koji je također izabran metodom slučajnog odabira.⁵⁴

1.4.4. Nadzire rad odbora vjerovnika

O osnivanju odbora vjerovnika u pravilu odlučuju vjerovnici na skupštini vjerovnika. Zakon propisuje da sud nadzire rad odbora vjerovnika, ali sud može, radi zaštite interesa vjerovnika u stečajnom postupku, prije prvoga ročišta vjerovnika (izvještajnoga ročišta) i osnovati odbor vjerovnika i imenovati njegove članove.⁵⁵

Nakon izvještajnoga ročišta sud nije ovlašten donijeti odluku kojom osniva odbor vjerovnika pa niti po preporuci skupštine vjerovnika.

Odbor vjerovnika ima djelokrug poslova koji se svode na dužnost nadziranja stečajnoga upravitelja i pomaganja stečajnom upravitelju u vođenju poslova. Uloga suda u nadziranju odbora vjerovnika je da prati obavljali odbor vjerovnika svoj djelokrug poslova – razmatra li na sjednicama odbora vjerovnika izvješća koja mu dostavlja stečajni upravitelj, je li odbor vjerovnika pregledao poslovne knjige i cjelokupnu dokumentaciju koju je preuzeo stečajni upravitelj u trenutku preuzimanja dužnosti stečajnog upravitelja, obavještava li i na koji način vjerovnike o tijeku stečajnog postupka i o stanju stečajne mase, daje li pravovremeno odobrenja predračuna troškova stečajnoga postupka koje mu podnosi stečajni upravitelj. U slučaju da odbor vjerovnika ne obavlja poslove ili ih ne obavlja uredno sud može sazvati sjednicu odbora vjerovnika i na njima sudjelovati te ukazivati na propuste odbora vjerovnika u obavljanju poslova. U obavljanju uloge nadzora odbora vjerovnika sud može člana odbora vjerovnika razriješiti po službenoj dužnosti.⁵⁶ Sud je ovlašten sazvati skupštinu vjerovnika⁵⁷ na kojoj bi se odlučivalo o izmjeni sastava odbora

⁵² čl. 90. st.1. SZ-a

⁵³ čl. 89. st. 2. SZ-a

⁵⁴ čl. 91. st. 8. SZ-a

⁵⁵ čl. 96. st. 1. SZ-a

⁵⁶ čl. 99. st. 1. SZ-a

⁵⁷ čl. 103. st. 1. SZ-a

vjerovnika ili njegovom ukidanju⁵⁸ te sud može na dnevni red skupštine vjerovnika staviti donošenja svih odluka iz nadležnosti odbora vjerovnika.⁵⁹

Kad sud zatraži odbor vjerovnika daje mišljenje sudu o unovčenju imovine dužnika i o nastavljanju započetih poslova te o priznavanju opravdanih manjkova utvrđenih popisom robe.⁶⁰

Sud je iznimno ovlašten i po službenoj dužnosti ukinuti odluku odbora vjerovnika ako je protivna zajedničkom interesu stečajnih vjerovnika.⁶¹ Sud odluku može ukinuti na sjednici odbora vjerovnika ako je nazočan sjednici. Ako nije nazočan ili je riječ o složenijim slučajevima može odgoditi donošenje odluke za osam dana od dana održavanja sjednice odbora vjerovnika.

1.4.5. Određuje započete poslove koje treba završiti tijekom stečajnoga postupka, u skladu sa zakonom

Stečajni upravitelj je dužan brinuti o završetku započetih, a ne obavljenih poslova dužnika i poslova potrebnih da bi se spriječilo nastupanje štete nad imovinom dužnika. U tome smislu stečajni upravitelj će izvijestiti sud o takvim poslovima i zahtijevati da sud odredi započete poslove koje treba završiti tijekom stečajnoga postupka. Ako sud ima određene dileme može prije odluke zatražiti mišljenje odbora vjerovnika o nastavljanju započetih poslova. Sud zaključkom izdaje nalog stečajnom upravitelju za obavljanje započetih poslova ili mu daje obvezatnu uputu u vezi s poslom.

1.4.6. Određuje nagradu stečajnom upravitelju

Stečajni upravitelj ima pravo na nagradu za svoj rad i naknadu stvarnih troškova. Nagradu stečajnom upravitelju rješenjem određuje sud prema uredbi kojom Vlada RH utvrđuje kriterije i način obračuna i plaćanja nagrade stečajnim upraviteljima. Rješenje o određivanju nagrade i naknade troškova objavit će se na mrežnoj stranici e- Oglasna ploča sudova⁶². Pravo na žalbu imaju stečajni upravitelj, dužnik pojedinac i svaki stečajni vjerovnik⁶³.

Vlada Republike Hrvatske do sada je donijela dvije Uredbe o kriterijima i načinu obračuna i plaćanja nagrade stečajnim upraviteljima. Prva je objavljena u Narodnim novinama broj 189/03 od 1. prosinca 2003. , a druga u Narodnim novinama broj 105 od 2. listopada 2015. Za rad stečajnom upravitelju koji je obavljen do stupanja na snagu nove Uredbe obračunat će se nagrada po pravilima stare Uredbe o kriterijima i načinu obračuna i plaćanja nagrada stečajnim upraviteljima pri čemu je sud dužan utvrditi postotak nagrade koja stečajnom upravitelju pripada prema pravilima te Uredbe. Za poslove obavljene nakon stupanja na snagu nove Uredbe, nagrada će se odrediti po njenim pravilima, vodeći računa o postotku namirenja po odredbama stare Uredbe.

Uredba propisuje da se nagrada za obavljene poslove određuje bez odgode nakon što stečajni upravitelj dovrši sve poslove za koje je imenovan. Zakon propisuje da bi stečajni upravitelj stečajnu masu trebao unovčiti u roku od godinu i pol dana od održavanja izvještajnog ročišta jer u

⁵⁸ čl. 107. st. 1. točka 1. SZ-a

⁵⁹ čl. 107. st. 1. točka 5. SZ-a

⁶⁰ čl. 98. st. 2. točka 5., 6. i 7. SZ-a

⁶¹ čl. 101. st. 7. u vezi s čl. 108. SZ-a

⁶² čl. 94. st. 4. SZ-a

⁶³ čl. 94. st. 5. SZ-a

protivnom postoji mogućnost njegovog razrješenja. Slijedom toga, nagradu stečajnom upravitelju sud je dužan odrediti nakon unovčenja cjelokupne imovine stečajnog dužnika. Međutim, ako dužnik ima veću stečajnu masu teško je očekivati da stečajni upravitelj unovči cjelokupnu imovinu u roku od godinu i pol dana iz objektivnih razloga. Stečajni upravitelji nemaju financijsku snagu da obavljaju poslove za koje su imenovani bez primanja nagrade kroz duži vremenski period. Praksa sudova je različita u pogledu djelomičnog određivanja nagrada stečajnim upraviteljima. U nekim postupcima sudovi određuju nagradu stečajnim upraviteljima periodično u skladu s djelomičnim unovčenjem imovine uz objašnjenje da su dovršili određene poslove za koje su imenovani (npr. unovčili su određeni broj nekretnina, ali nisu unovčili sve nekretnine). U takvim slučajevima, bilo bi dobro da sud zatraži mišljenje odbora vjerovnika ili da sazove skupštinu s dnevnim redom „određivanje nagrade stečajnom upravitelju“ prije dovršetka svih poslova za koje je imenovan. Na taj način sud bi izbjegao prigovore da postupaju protivno zakonu.

Zakon iznimno dopušta da sud može stečajnom upravitelju odrediti isplatu predujma dijela nagrade u slučaju ako stečajni dužnik nastavlja poslovati tijekom stečajnoga postupka ili ako je na ročištu vjerovnika stečajnom upravitelju naložena izrada stečajnoga plana.⁶⁴

Ako u stečajnom postupku nema sredstava za nagradu i naknadu troškova stečajnoga upravitelja, nagrada i naknada troškova isplatit će se iz sredstava Fonda za namirenje troškova stečajnoga postupka⁶⁵.

1.4.7. Odobrava isplatu vjerovnika

Sud nakon ispitnoga ročišta donosi rješenje o utvrđenim i osporenim tražbinama koje se objavljuje na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Stečajni vjerovnici namiruju se skupno i razmjerno nakon općeg ispitnoga ročišta a rješenje o utvrđenim tražbinama je pravna osnova namirenja. Ne mogu se namirivati stečajni vjerovnici čije tražbine nisu utvrđene rješenjem.

Stečajni vjerovnici čije su tražbine osporene i koji su upućeni u parnicu radi utvrđenja tražbine mogu na temelju pravomoćne odluke kojom se utvrđuje njihova tražbina i njezin isplatni red tražiti od suda ispravak tablice ispitanih tražbina. Presuda kojom se utvrđuje njihova tražbina i njezin isplatni također je osnova za namirenje tražbine.

Ako za osporenu tražbinu postoji ovršna isprava, sud će na parnicu uputiti osporavatelja da dokaže osnovanost svoga osporavanja.⁶⁶ U slučaju da osporavatelj odustane od pokretanja parnice ili osporavanje bude otklonjeno odbijanjem tužbenog zahtjeva stečajni vjerovnik može tražiti od suda ispravak tablice ispitanih tražbina. Međutim, ako sud u parničnom postupku odlukom utvrdi da osporena tražbina ne postoji stečajni vjerovnik neće moći namiriti svoju tražbinu u stečajnom postupku.

Nije rijedak slučaj da stečajni vjerovnik za osporenu tražbinu ima ovršnu ispravu, ali je u parnicu pogrešno upućen stečajni vjerovnik čija je tražbina osporena, a ne osporavatelj. Protiv takvog rješenja dopuštena je žalba pa će drugostupanjski sud u pravilu ukinuti pobijanu odluku u dijelu upućivanja u parnicu ili će pobijano rješenje preinačiti i osporavatelja uputiti u parnicu. Što ako protiv dijela rješenja o upućivanju u parnicu žalba nije podnesena? Rješenje je postalo pravomoćno, a stečajni vjerovnik je mogao u roku od osam dana pokrenuti parnicu radi utvrđivanja tražbine ili odustati od prava na pokretanje parnice. Ako je vjerovnik pokrenuo parnicu sud će

⁶⁴ čl. 2. st. 2. Uredbe

⁶⁵ čl. 94. st. 6. SZ-a

⁶⁶ čl. 266. st. 4. SZ-a.

takvu tužbu odbaciti kao nedopuštenu na temelju odredbe članka 333. stavak 2. ZPP-a. Nakon odbačaja tužbe nije isključeno da stečajni vjerovnik zahtjeva ispravak tablice utvrđenih tražbina jer osporavanje njegove tražbine osporavatelj nije utvrdio osnovanim. Međutim, rješenje o odbačaju tužbe nije osnova za ispravak tablice utvrđenih tražbina. S druge strane, osporavatelj također nije dokazao osnovanost svog osporavanja za koju postoji ovršna isprava. U takvoj situaciji možda izlaz treba tražiti u ispravku rješenja o utvrđenim odnosno osporenim tražbinama u dijelu upućivanja u parnicu ili u donošenju novoga rješenja kojim će se u parnicu uputiti osporavatelj da utvrdi osnovanost osporavanja. Na ovo pitanje sudska praksa nije dala nikakav odgovor.

Namirenje stečajnih vjerovnika provodi se prema priljevu gotova novca diobama. Nema opravdanog razloga da stečajni upravitelj ne namiri stečajne vjerovnike ako na računu dužnika ima gotova novca. Poznati su slučajevi u kojima su stečajni upravitelji kupovali dionice tvrtki koje su kasnije propale, oročavali novac u bankama koje su završile u stečaju tako da stečajni vjerovnici nisu namireni. U takvim slučajevima nije upitna odgovornost stečajnoga upravitelja, ali i suda koji nije obavio zadatak nadzora rada stečajnoga upravitelja. Sud je mogao iz izvješća stečajnoga upravitelja utvrditi priljev gotova novca te je mogao dati obvezatnu uputu stečajnom upravitelju da namiri stečajne vjerovnike. Nadalje, i odbor vjerovnika ima zadatak da razmatra izvješća stečajnoga upravitelja o tijeku stečajnoga postupka i o stanju stečajne mase pa se može postaviti pitanje i odgovornost članova odbora vjerovnika.

Diobe obavlja stečajni upravitelj. Prije svake diobe stečajni upravitelj je dužan dobiti suglasnost odbora vjerovnika, odnosno suda ako odbor vjerovnika nije osnovan.⁶⁷ Prije diobe stečajni upravitelj će sastaviti popis tražbina koje se uzimaju u obzir pri diobi. Popis mora sadržavati zbroj tražbina i raspoloživi iznos iz stečajne mase koji će se raspodijeliti vjerovnicima te popis mora objaviti na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Stečajni vjerovnik koji je upućen u parnicu radi utvrđivanja svoje osporene tražbine, mora u roku od 15 dana od objave popisa tražbina podnijeti dokaz stečajnom upravitelju da je podnio tužbu radi utvrđivanja tražbine, odnosno da je nastavio parnicu koja je pokrenuta prije otvaranja stečajnoga postupka. Ako vjerovnik pravodobno podnese dokaz da je podnio tužbu radi utvrđivanja tražbine stečajni upravitelj je dužan izdvojiti iznos koji bi vjerovnik dobio da njegova tražbina nije osporena sve dok parnica pravomoćno ne završi. U protivnom tražbina vjerovnika pri djelomičnoj diobi neće se uzeti u obzir.

Izdvajanje određenoga iznosa pri djelomičnoj diobi mogu zahtijevati i neki drugi vjerovnici za koje je zakon odredio da se namiruju „kao stečajni vjerovnici“. Solidarni dužnici i jamci mogu podnijeti zahtjev da im se osigura iznos što će ga platiti za dužnika razmjerno iznosu koji bi im pripao kao stečajnim vjerovnicima.⁶⁸ Pravo na izdvajanje određenoga iznosa trebalo bi priznati i protivniku pobijanja u slučaju da stečajni dužnik podnese tužbu za pobijanje dužnikovih pravnih radnji. Protivnik pobijanja ima pravo tražiti da mu se njegova protučinidba vrati iz stečajne mase ako je njegova tražbina utvrđena i ako se još može izdvojiti. Inače, protivnik pobijanja može svoje pravo na povrat protučinidbe ostvarivati kao stečajni vjerovnik.

Stečajni vjerovnik koji je nastavio parnicu radi utvrđivanja tražbine koja je pokrenuta prije otvaranja stečajnog postupka troškove parničnoga postupka do dana otvaranja stečajnog postupka, odnosno do dana prekida postupka ostvaruje kao stečajni vjerovnik prijavom tražbine. Parnične troškove nastale nakon prekida postupka može ostvarivati kao vjerovnik stečajne mase. Međutim, parnične troškove nastale nakon prekida postupka može ostvarivati samo kao stečajni vjerovnik ako stečajni upravitelj odmah nakon nastavljanja prekinute parnice prizna tužbeni

⁶⁷ čl. 273. st. 3. SZ-a

⁶⁸ čl. 143. st. 2. SZ-a

zahtjev.⁶⁹ Nastavak parnice može uslijediti nakon proteka roka za prijavljivanje tražbine kao što i troškovi postupka nakon prekida u pravilu nastaju nakon proteka roka za prijavljivanje tražbine. U tim slučajevima stečajni vjerovnik ne može prijaviti troškove postupka koji su nastali nakon prekida postupka iako je stečajni upravitelj priznao tužbeni zahtjev. Slijedom toga, stečajni vjerovnik nastale troškove postupka može ostvarivati kao stečajni vjerovnik, a to znači da bi mogao zahtijevati da se iznos troškova koji su nastali nakon prekida parničnog postupka izdvoji kod djelomične diobe ako rješenje o troškovima nije pravomoćno, a ako je rješenje o troškovima pravomoćno mogao bi zahtijevati da se uvrsti u diobni popis.

Kod djelomične diobe vjerovnici mogu sudu podnijeti prigovor na diobni popis u roku od osam dana nakon isteka 15 dana od objave popisa tražbina na e-Oglasnoj ploči sudova. Sud prigovor može odbiti rješenjem koje se dostavlja vjerovniku koji je podnio prigovor i stečajnom upravitelju. Vjerovnik protiv rješenja može podnijeti žalbu u roku od osam dana. Ako sud uvaži prigovor rješenjem će odrediti ispravak diobnog popisa i objaviti ga na e-Oglasnoj ploči sudova. Protiv tog rješenja pravo na žalbu imaju svi stečajni vjerovnici i stečajni upravitelj. Djelomičnoj diobi može se pristupiti tek nakon pravomoćnosti rješenja o ispravku diobnog popisa.

Nakon proteka roka od 15 dana od dana objave popisa tražbina na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova i nakon što rješenje o izmjeni diobnog popisa postane pravomoćno odbor vjerovnika odnosno sud na prijedlog stečajnoga upravitelja određuje postotak namirenja tražbina djelomičnom diobom. Stečajni upravitelj će postotak u kojem se tražbine namiruju priopćiti vjerovnicima koji se pri diobi uzimaju u obzir. Zakon ne određuje poseban način priopćenja pa priopćenje treba obaviti objavom na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. U praksi odbor vjerovnika ili sud istovremeno daju suglasnost za djelomičnu diobu i određuju postotak namirenja tražbina što nije u skladu sa zakonom. Moguće je da nakon dobivanja suglasnosti za djelomičnu diobu i objave popisa tražbina, sud rješenjem odredi ispravak diobnog popisa što može utjecati na postotak namirenja tražbina djelomičnom diobom.

Završna dioba obavlja se nakon završetka unovčenja stečajne mase. Za razliku od suglasnosti za djelomičnu diobu koju daje odbor vjerovnika odnosno sud ako odbor vjerovnika nije osnovan, suglasnost za završnu diobu daje sud u rješenju kojim određuje završno ročište. Vjerovnici mogu podnijeti prigovor na završni popis o kojemu odlučuje sud rješenjem na završnom ročištu. Protiv rješenja kojim se prigovor odbija vjerovnik koji je podnio prigovor ima pravo žalbe, a protiv rješenja kojim se ispravlja završni popis pravo žalbe imaju vjerovnici i stečajni upravitelj. O žalbama odlučuje drugostupanjski sud.

1.4.8. Donosi odluke o zaključenju stečajnoga postupka i obustavi stečajnoga postupka

Sud donosi odluke o zaključenju stečajnog postupka i obustavi stečajnoga postupka.

Rješenje o zaključenju stečajnog postupka sud donosi ako prije otvaranja stečajnoga postupka utvrdi da imovina dužnika koja bi ušla u stečajnu masu nije dovoljna ni za namirenje troškova toga postupka ili je neznatne vrijednosti, a osobe koje imaju pravni interes za provedbom stečajnoga postupka ne uplate predujam za namirenje troškova prethodnog i otvorenog stečajnoga postupka.⁷⁰

⁶⁹ čl. 165. st. 3. SZ-a

⁷⁰ čl. 132. st. 1. i 2. SZ-a

Odmah nakon završetka završnog ročišta sud će donijeti rješenje o zaključenju stečajnoga postupka. Rješenje i osnova zaključenja stečajnoga postupka objavit će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Rješenje se dostavlja tijelu koje vodi registar u kojem je dužnik upisan.

Sud će donijeti i rješenje o zaključenju stečajnoga postupka nakon provedbe naknadne diobe.⁷¹

Sud će obustaviti i zaključiti stečajni postupak ako se nakon otvaranja stečajnoga postupka pokaže da stečajna masa nije dostatna ni za namirenje troškova postupka (obustava postupka zbog nedostatnosti stečajne mase za namirenje troškova stečajnoga postupka).⁷² Sud rješenje o obustavi može donijeti ako je prije toga pozvao na očitovanje vjerovnike stečajne mase, stečajnoga upravitelja i skupštinu vjerovnika.⁷³ Poziv se objavljuje na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Sud neće obustaviti i zaključiti stečajni postupak ako vjerovnici koji su se protivili obustavi postupka solidarno uplate predujam dostatan za namirenje troškova postupka.

Stečajni upravitelj podnijet će sudu prijavu o nedostatnosti stečajne mase ako stečajna masa nije dostatna za ispunjenje ostalih dospjelih obveza stečajne mase ili ako se može pretpostaviti da stečajna masa neće biti dostatna za ispunjenje ostalih postojećih obveza stečajne mase kad one dospiju. Prijava se objavljuje na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Nakon što stečajni upravitelj podijeli stečajnu masu sud će obustaviti i zaključiti stečajni postupak.⁷⁴

Stečajni postupak obustavit će se na prijedlog dužnika pojedinca ako on nakon isteka roka za prijavljivanje tražbina podnese sudu pisanu suglasnost svih stečajnih vjerovnika, koji su prijavili tražbine. Sud će slobodnom ocjenom odlučiti je li potrebna i suglasnost stečajnih vjerovnika čije su tražbine osporili dužnik ili stečajni upravitelj te neki od razlučnih vjerovnika, odnosno je li tim vjerovnicima potrebno pružiti odgovarajuće osiguranje. Stečajni postupak se na prijedlog dužnika može obustaviti i prije isteka roka za prijavljivanje tražbina, ako nisu poznati drugi vjerovnici, osim onih čiju suglasnost dužnik pojedinac podnese. Prijedlog dužnika pojedinca za obustavu stečajnoga postupka objavit će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Stečajni vjerovnici mogu u roku od osam dana od objave prijedloga podnijeti pisani prigovor protiv prijedloga. O obustavi postupka odlučuje sud nakon što sasluša podnositelja prijedloga (dužnika pojedinca), stečajnoga upravitelja i odbor vjerovnika (ako je osnovan) i eventualnog podnositelja prigovora na prijedlog za obustavu postupka. Rješenje o obustavi postupka sud objavljuje na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, a prije toga sud će izvijestiti dužnika, stečajnoga upravitelja i članove odbora vjerovnika o vremenu nastupanja pravnih učinaka obustave postupka. Stečajni vjerovnici mogu nakon obustave i zaključenja stečajnoga postupka protiv dužnika pojedinca neograničeno ostvarivati svoje preostale tražbine.⁷⁵ Štoviše, stečajni vjerovnici čije su tražbine utvrđene i koje dužnik nije osporio na ispitnom ročištu, mogu protiv dužnika pojedinca pokrenuti postupak ovrhe na temelju rješenja kojim je njihova tražbina utvrđena.⁷⁶ S neosporenom tražbinom izjednačena je tražbina osporavanje koje nije uspjelo.

Ako je dužnik pojedinac, može se prema odredbama Zakona osloboditi svojih obveza prema stečajnim vjerovnicima koje su u stečajnom postupku ostale nenamirene.⁷⁷ Sud će dužnika pojedinca uputiti na mogućnost oslobođenja od preostalih obveza vodeći računa o činjenici da

⁷¹ čl. 289. st. 8. SZ-a

⁷² čl. 293. st. 1. SZ-a

⁷³ čl. 293. st. 2. Sz-a.

⁷⁴ čl. 297. st. 1. SZ-a

⁷⁵ čl. 287. st. 1. SZ-a

⁷⁶ čl. 287. st. 2. SZ-a

⁷⁷ čl. 372. st. 1. SZ-a

dužnik pojedinac obustavom stečajnoga postupka ponovno stječe pravo na slobodno raspolaganje stečajnom masom.⁷⁸

Sud će obustaviti stečajni postupak ako odobri trećoj osobi pristupanje dugu.⁷⁹

Sud će obustaviti prethodni postupak ako dužnik do završetka prethodnoga postupka postane sposoban za plaćanje.⁸⁰

1.4.9. Odlučuje o svim drugim pitanjima stečajnoga postupka, ako prema zakonu ne odlučuje drugo tijelo stečajnoga postupka

Sud odlučuje i o svim drugim pitanjima stečajnoga postupka pa tako između ostalog može odrediti provedbu naknadne diobe, odlučiti o prijedlogu dužnika pojedinca za oslobođenje od preostalih obveza, odlučiti o prijedlogu za opoziv oslobođenja dužnika od preostalih obveza, pozvati vjerovnike nižih isplatnih redova na prijavljivanje tražbina, odbaciti nepravovremenu prijavu tražbine, pozvati stečajne vjerovnike da isprave i dopune prijave tražbina, sud saziva skupštinu vjerovnika, vodi skupštinu vjerovnika, odlučuje o pravu glasa na skupštini vjerovnika, može ukinuti odluku skupštine vjerovnika ako je protivna zajedničkom interesu stečajnih vjerovnika te odlučuje o svim drugim pitanjima ako prema zakonu ne odlučuje drugo tijelo stečajnoga postupka.

2. STEČAJNI UPRAVITELJ

Stečajni upravitelj je tijelo stečajnoga postupka na koje otvaranjem stečajnoga postupka prelaze prava tijela dužnika pravne osobe odnosno prava dužnika pojedinca na upravljanje i raspolaganje imovinom koja ulazi u stečajnu masu.⁸¹ Stečajni upravitelj ima prava i obveze tijela dužnika pravne osobe (uprave/upravnog odbora, skupštine i nadzornog odbora), pa među inim ovlaštenjima i dužnostima zastupa stečajnog dužnika, vodi poslovanje dužnika ako su stečajni vjerovnici donijeli odluku o nastavku poslovanja, brine se o ostvarivanju dužnikovih tražbina, unovčava imovinu dužnika pa se može reći da je stečajni upravitelj operativno tijelo stečajnog postupka. Kvaliteta rada i pravovremeno poduzimanje aktivnosti od strane stečajnoga upravitelja u velikoj mjeri utječe na trajanje postupka i namirenje stečajnih vjerovnika što je i cilj stečajnoga postupka (skupno i razmjerno namirenje stečajnih vjerovnika⁸²). Stečajni upravitelj i nakon zaključenja stečajnoga postupka zastupa stečajnu masu u skladu s odredbama Zakona pa se može reći „jednom stečajni upravitelj uvijek stečajni upravitelj“.

Novi Stečajni zakon unio je velike promjene u način izbora i imenovanja stečajnih upravitelja, uvjete za imenovanje stečajnih upravitelja, brisanje s liste stečajnih upravitelja te su uvedeni stručna obuka i stručno usavršavanje stečajnih upravitelja s ciljem poboljšanja njihovog rada i stalnog usavršavanja za obavljanje stečajno-upraviteljske službe.

⁷⁸ čl. 131. st. 3. u vezi s čl. 300. st. 1. i čl. 286. st. 2. SZ-a

⁷⁹ čl. 124. SZ-a

⁸⁰ čl. 128. st. 9. SZ-a

⁸¹ čl. 159. SZ-a

⁸² čl. 2. st. 2. SZ-a

2.1. Liste stečajnih upravitelja

Prema odredbama staroga Stečajnog zakona lista stečajnih upravitelja bila je jedinstvena za sve sudove u Republici Hrvatskoj, a utvrđivao ju je ministar nadležan za poslove pravosuđa. Za stečajne upravitelje u pravilu su birane i imenovane osobe s liste stečajnih upravitelja koje su imale prebivalište na području trgovačkog suda koji provodi stečajni postupak. Slijedom toga, zakonodavac je odlučio da se za područje nadležnosti svakoga trgovačkog suda utvrđuje lista stečajnih upravitelja. Osoba može biti upisana na listu stečajnih upravitelja za područje jednog ili više sudova.⁸³ Lista stečajnih upravitelja može se dopunjavati. Lista stečajnih upravitelja objavljuje se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Na navedeni način otklonjena je mogućnost npr. da trgovački sud u Zadru za stečajnog upravitelja imenuje osobu koja ima prebivalište u Osijeku, ako ta osoba ne želi obavljati službu stečajnoga upravitelja u drugim sudovima osim suda u Osijeku. S druge strane, sve osobe koje žele obavljati službu na teritoriju više sudova mogu se upisati na listu stečajnih upravitelja za područje više sudova, a to odlučuju po svojem izboru.

Novota je i to što se za područje svakoga suda utvrđuju dvije liste stečajnih upravitelja: lista A i lista B stečajnih upravitelja.⁸⁴ Temeljna razlika stečajnih upravitelja s liste A i liste B je u činjenici da stečajni upravitelji s liste A mogu biti birani i imenovani u svim stečajnim postupcima, a stečajni upravitelji s liste B stečajnih upravitelja mogu biti birani i imenovani samo u skraćenim stečajnim postupcima⁸⁵ i u postupcima u kojima se stečajni postupak ne provodi.⁸⁶

Na listu A lista stečajnih upravitelja može biti upisana fizička osoba za koju se u postupku upisa na listu utvrdi:

- da ima poslovnu sposobnost
- da ima završen diplomski sveučilišni studij, odnosno završeno visoko obrazovanje s najmanje 300 ETC bodova⁸⁷,
- da ima položen stručni ispit za stečajnoga upravitelja,
- da je nakon položenog stručnog ispita obavljala stručnu obuku u trajanju od jedne godine,
- da ima sklopljenu policu osiguranja od profesionalne odgovornosti
- da je dostojna za obavljanje poslova stečajnoga upravitelja – zakon ne određuje koja je osoba dostojna već određuje da nije dostojna osoba:

a. protiv koje je pokrenut kazneni postupak za kazneno djelo za koje se postupak pokreće po službenoj dužnosti – ovaj uvjet dovodi u opasnost stečajne upravitelje da ne mogu biti imenovani ako je pokrenut kazneni postupak npr. za kazneno djelo povreda privatnosti djeteta; ispuštanje onečišćujućih stvari s plovnog objekta; izazivanje prometne nesreće u cestovnom prometu i sličnih dijela.

b. koja je osuđena za kazneno djelo za koje se postupak pokreće po službenoj dužnosti,

⁸³ čl. 78. st. 3. SZ-a

⁸⁴ čl. 78. st. 1. SZ-a

⁸⁵ čl. 432. SZ-a

⁸⁶ čl. 132. st. 2. SZ-a

⁸⁷ nije jasno zašto su bodovi označeni kao „ETC bodovi“. Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN broj 123/03., 198/03., 105/04., 174/04., 02/07., 46/07., 45/09., 634/11., 94/13., 139/13., 101/14. i 60/15.) u članku 70. st. 4. propisuje: „*Stručni programi mogu se provoditi i kao integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studiji čijim završetkom se stječe najmanje 300 ECTS bodova*“. European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) je sustav prikupljanja i prenošenja bodova koji je usvojen prema studentima, a temelji se na razvidnosti rezultata ili ishoda učenja i samih procesa učenja.

c. koja je brisana s liste stečajnih upravitelja na temelju rješenja o razrješenju zbog nepostupanja po rješenju suda iz članka 91. stavak 6. SZ-a – sud može razriješenom stečajnom upravitelju rješenjem naložiti vraćanje onoga što je tijekom postupka primio, osobito ako odbije ispuniti nalog suda u vezi s predajom dužnosti, ako odbije ili nepotrebno odgađa predaju dokumentacije ili ako ne postupi prema nalogu suda za dostavu izvješća o određenim pitanjima. Stečajni upravitelj tijekom postupka prima nagradu za obavljene poslove ali i troškove koji su bili potrebni u obavljanju dužnosti. Zakonodavac nije jasno odredio da li se može naložiti vraćanje onoga što je stečajni upravitelj primio samo na temelju nagrade za obavljanje poslova ili se može naložiti vraćanje i troškova koje je primio. Pravilno bi bilo da je zakonodavac odredio da sud može naložiti vraćanje nagrade ili dijela nagrade koju je stečajni upravitelj primio tijekom postupka za obavljene poslove.

d. koja je razriješena dužnosti zbog neurednog obavljanja dužnosti iz članka 91. stavak 2. SZ-a u više od dva stečajna postupka u tijeku tri godine, dok ne prođu tri godine od dana brisanja i ponovno ne položi ispit za stečajnoga upravitelja. Nije jasno zašto je određeno ponovno polaganje ispita za stečajnoga upravitelja jer uredno i uspješno obavljanje dužnosti najčešće nije u vezi sa stručnošću stečajnoga upravitelja. Dovoljna kazna je da stečajni upravitelj ne može biti na listi A stečajnih upravitelja tri godine od dana brisanja s liste.

e. koja je prezadužena – osoba koja podnosi zahtjev za upis na listu stečajnih upravitelja kao dokaz da ispunjava uvjete dužna je dati izjavu pod kaznom i materijalnom odgovornošću da nije prezadužena na kojoj je potpis ovjerio javni bilježnik⁸⁸.

Na listu B stečajnih upravitelja može biti upisana fizička osoba za koju se u postupku upisa na listu utvrdi:

- da ima poslovnu sposobnost
- da ima završen diplomski sveučilišni studij, odnosno završeno visoko obrazovanje s najmanje 300 ETC bodova,
- da ima položen stručni ispit za stečajnoga upravitelja,
- da ima sklopljenu policu osiguranja od profesionalne odgovornosti,
- da je dostojna za obavljanje poslova stečajnoga upravitelja

Jedna osoba ne može biti upisana istovremeno na listu A i listu B stečajnih upravitelja. Donošenjem rješenja o upisu na listu A listu stečajnih upravitelja, stečajni upravitelj briše se s liste B stečajnih upravitelja po službenoj dužnosti.

2.2. Brisanje s liste stečajnih upravitelja

Osoba koja se nalazi na listi stečajnih upravitelja brisat će se s liste stečajnih upravitelja:

- na osobni zahtjev,
- po službenoj dužnosti:

⁸⁸ čl. 6. st. 4. Pravilnika o utvrđivanju lista stečajnih upravitelja (NN broj 104/2015 od 30.09.2015.)

- a) ako je protiv nje pokrenut kazneni postupak za kazneno djelo za koje se postupak pokreće po službenoj dužnosti ili ako je osuđena za kazneno djelo za koje se postupak pokreće po službenoj dužnosti,
- b) ako je razriješena dužnosti stečajnoga upravitelja zbog neurednog obavljanja dužnosti iz članka 91. stavak 2. SZ-a u više od dva stečajna postupka u tijeku tri godine,
- c) ako nije postupila po rješenju suda iz članka 91. stavak 6. SZ-a – odnosno ako odbije ispuniti nalog suda u vezi s predajom dužnosti, ako odbije ili nepotrebno odgađa predaju dokumentacije ili ako ne postupi prema nalogu suda za dostavu izvješća o određenim pitanjima,
- d) ako ne dostavi dokaz da ima sklopljenu policu osiguranja od profesionalne odgovornosti,
- e) ako svake dvije godine od dana upisa ne dostavi dokaz o provedenom stručnom usavršavanju nakon položenog pravosudnog ispita – stečajni upravitelji dužni su stručno se usavršavati nakon položenog pravosudnog ispita radi upotpunjavanja i usavršavanja stečenih znanja za obavljanje dužnosti stečajnog upravitelja. Stručno usavršavanje obavlja se u stručnim radionicama. Stečajni upravitelji dužni su godišnje sudjelovati u najmanje dvije stručne radionice u ukupnom trajanju od najmanje 15 sati. Mentori (stečajni upravitelji upisani na A listi stečajnih upravitelja) oslobođeni su obveze sudjelovanja u jednoj stručnoj radionici. Stručne radionice organizira i provodi ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa, a za voditelje radionica mogu se odrediti suci, stečajni upravitelji upisani na listi A stečajnih upravitelja, članovi ispitnog povjerenstva te nastavnici pravnih i ekonomskih fakulteta koji predaju predmete koji se polažu za stručni ispit.
- f) smrću stečajnoga upravitelja.

Budući da prezadužena osoba nije dostojna za obavljanje poslova stečajnoga upravitelja mišljenja smo da je i prezaduženost trebalo propisati kao razlog za brisanje s liste stečajnih upravitelja. U važećem zakonskom uređenju osoba koja je prezadužena u trenutku odlučivanja o zahtjevu za upis na listu stečajnih upravitelja nije dostojna za obavljanje poslova stečajnoga upravitelja. S druge strane, ako osoba koja je upisana na listu stečajnih upravitelja postane prezadužena ona i dalje može obavljati dužnost stečajnoga upravitelja iako nije dostojna za obavljanje poslova stečajnoga upravitelja jer prezaduženost nije razlog za brisanje s liste stečajnih upravitelja. Vjerujemo da će u prvoj izmjeni Zakona zakonodavac otkloniti ovu nelogičnost i različito postupanje u odnosu na činjenicu prezaduženosti kao jedan od kriterija za utvrđenje dostojne osobe za obavljanje poslova stečajnoga upravitelja.

Rješenje o brisanju s liste stečajnih upravitelja donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa. Rješenje je upravni akt protiv kojeg nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.⁸⁹

Brisanje osobe s liste stečajnih upravitelja odnosi se na liste svih trgovačkih sudova na koje je stečajni upravitelj bio upisan.⁹⁰

2.3. Izbor stečajnoga upravitelja

Zakon je uveo najveće promjene u izbor stečajnih upravitelja kako bi se otklonila svaka sumnja u „povezanost suca i stečajnoga upravitelja“. Izbor stečajnih upravitelja je potpuno

⁸⁹ čl. 8. Pravilnika o utvrđivanju lista stečajnih upravitelja (NN broj 104 od 30.9.2015.)

⁹⁰ čl. 7. st. 2. Pravilnika o utvrđivanju lista stečajnih upravitelja

transparentan i sve osobe s liste stečajnih upravitelja imaju jednaku priliku da budu izabrane za stečajnoga upravitelja.

Izbor privremenog stečajnog upravitelja odnosno stečajnog upravitelja obavlja se metodom slučajnog odabira s liste A stečajnih upravitelja za područje nadležnoga suda, ako Zakonom nije drukčije određeno.⁹¹ U prethodnom postupku izbor privremenoga stečajnog upravitelja obavlja se prije donošenja rješenja o pokretanju prethodnoga postupka, a izbor stečajnoga upravitelja obavlja se prije donošenja rješenja o otvaranju stečajnog postupka.

Ako sud smatra da stečajni upravitelj izabran metodom slučajnog odabira ne raspolaže potrebnom stručnošću ili poslovnim iskustvom potrebnim za vođenje stečajnoga postupka, za stečajnoga upravitelja može izabrati drugu osobu s liste stečajnih upravitelja za područje nadležnoga suda.⁹² Drugu osobu sud također izabire metodom slučajnog odabira s liste stečajnih upravitelja za područje nadležnoga suda. Međutim, opravdano se može postaviti pitanje na koji način sud utvrđuje da izabrani stečajni upravitelj ne raspolaže potrebnom stručnošću. Osoba koja podnese zahtjev za upis na listu A stečajnih upravitelja može biti upisana samo ako ima potrebnu stručnost (osoba ima završen diplomski studij, položen stručni ispit za stečajnoga upravitelja i obavljala je stručnu obuku nakon položenog stručnog ispita u trajanju od jedne godine.) Slijedom toga, potrebna stručnost postoji kod osoba koje su upisane na listu A stečajnih upravitelja pa će sud u pravilu izabrati drugu osobu ako osoba koja je izabrana metodom slučajnog odabira nema poslovno iskustvo potrebno za vođenje stečajnoga postupka.

Algoritam odabira stečajnoga upravitelja pokreće se korištenjem jedne od funkcionalnosti unutar sustava eSpis. Funkcionalnosti unutar sustava eSpis su:

- **slučajni odabir**,
- **slučajni odabir s iznimkom** – odabir stečajnoga upravitelja kroz algoritam sustava eSpis određuje se pokretanjem algoritma slučajnog odabira s liste A stečajnih upravitelja za područje nadležnog trgovačkog suda izuzećem jedne ili više osoba s liste (npr. postoji razlog za izuzeće određene osobe), odabirom određenih osoba s liste ili odabirom određene osobe s liste (npr. stečajni upravitelj je razriješen dužnosti, ali je po žalbi vjerovnika rješenje ukinuto pa u tom slučaju treba izabrati ponovno imenovati prijašnjeg stečajnoga upravitelja). U slučaju odabira s iznimkom obavezno će se u sustav eSpis unijeti razlog korištenja iznimke.
- **odabir promjenom uloge** – je izbor stečajnog upravitelja prilikom otvaranja stečajnoga postupka na način u kojem sud u algoritmu sustava eSpis mijenja ulogu povjerenika iz predstečajnoga postupka ili privremenoga stečajnog upravitelja iz prethodnoga postupka u stečajnoga upravitelja.

2.4. Imenovanje stečajnoga upravitelja

Sud imenuje stečajnoga upravitelja rješenjem o otvaranju stečajnoga postupka na temelju izbora stečajnoga upravitelja metodom slučajnoga odabira. Kao što je navedeno funkcionalnost unutar sustava eSpis omogućava odabir stečajnoga upravitelja „promjenom uloge“ što omogućuje da imenovani povjerenik u predstečajnom postupku koji je prethodio stečajnom postupku bude imenovan za privremenoga ili stečajnoga upravitelja ili ako je u stečajnom postupku imenovan

⁹¹ čl. 84. st. 1. SZ-a

⁹² čl. 84. st. 2. SZ-a

privremeni stečajni upravitelj, sud će privremenoga stečajnog upravitelja imenovati za stečajnoga upravitelja.

Obrazloženje odluke o imenovanju stečajnoga upravitelja mora sadržavati način izbora stečajnoga upravitelja i razloge ako je izabran drugi stečajni upravitelj, odnosno sud mora obrazložiti zbog čega smatra da prvotno izabrani stečajni upravitelj nema potrebnu stručnost ili poslovno iskustvo potrebno za vođenje stečajnoga postupka.

Zakon izrijekom određuje da se odluka o imenovanju stečajnoga upravitelja može pobijati žalbom protiv rješenja o otvaranju stečajnog postupka.⁹³ Slijedom toga, odluka o imenovanju stečajnoga upravitelja ne može se pobijati posebnom žalbom već samo žalbom protiv rješenja o otvaranju stečajnog postupka. Pravo na žalbu protiv rješenja o otvaranju stečajnog postupka ima osoba ovlaštena za zastupanje dužnika po zakonu do dana nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečajnoga postupka i dužnik pojedinac što ima za posljedicu da samo prijašnji dužnikov zastupnik po zakonu i dužnik pojedinac mogu pobijati odluku o imenovanju stečajnoga upravitelja. Pravilom tumačenja *argumentum a contrario* odluku o imenovanju stečajnoga upravitelja ne može pobijati stečajni upravitelj koji je izabran metodom slučajnog odabira, a nije imenovan uz obrazloženje da prvotno izabrani stečajni upravitelj nema potrebnu stručnost ili poslovno iskustvo potrebno za vođenje stečajnoga postupka. Zagovornici stajališta da izabrani a neimenovani stečajni upravitelj nema pravo na žalbu svoje pravno shvaćanje temelje na odredbi članak 91. stavak 4. SZ-a kojom je propisano da protiv rješenja o razrješenju stečajnoga upravitelja pravo na žalbu imaju samo stečajni vjerovnici. Ako zakonodavac razriješenom stečajnom upravitelju nije dao pravo na žalbu protiv rješenja o razrješenju tada ni stečajni upravitelj koji je izbran metodom slučajnoga odabira a nije imenovan odlukom suda nema pravo na žalbu protiv odluke suda o izboru i imenovanju drugoga stečajnog upravitelja.

Nije isključeno da protiv rješenja o otvaranju stečajnog postupka žalbu podnese i stečajni upravitelj koji je izabran metodom slučajnog odabira a sud ga nije imenovao za stečajnoga upravitelja. Primjenjujući na odgovarajući način pravila parničnoga postupka sud će žalbu odbaciti uz obrazloženje da žalbu nije podnijela osoba koja je ovlaštena za podnošenje žalbe.⁹⁴

Budući da osoba koja je izabrana metodom slučajnog odabira a nije imenovana za stečajnoga upravitelja nema pravo na žalbu postoji opasnost od mogućnosti nastanka situacija da osoba upisana na listi A stečajnih upravitelja u jednom „manjem“ sudu ne bude nikada imenovana za stečajnoga upravitelja iako je metodom slučajnoga odabira izabrana za stečajnoga upravitelja. Primjera radi suci određenoga trgovačkog suda smatraju da izabrani stečajni upravitelj nema potrebno iskustvo i stručnosti pa izabiru drugoga stečajnog upravitelja, a prvotno izabrani stečajni upravitelj nema pravo na žalbu čime se vrijeđaju njegova ustavna prava. S druge strane, ako izabrani stečajni upravitelj koji nije imenovan za stečajnoga upravitelja nema pravo na žalbu ostaje nejasno zašto je zakonodavac propisao da se odluka o imenovanju može pobijati žalbom protiv rješenja o otvaranju stečajnog postupka. Protiv navedenoga rješenja žalba je dopuštena i bez odredbe članka 85. stavak 4. SZ-a na temelju odredbe članka 19. stavak 1. SZ-a i odredbe članka 128. stavak 8. SZ-a. Zakonodavac je trebao propisati tko ima pravo na žalbu a ne da je žalba dopuštena.

Sudska praksa o ovom pitanju još nije imala priliku izreći svoje pravno stajalište, ali zagovaramo da pravo na žalbu protiv odluke suda o imenovanju novoga stečajnog upravitelja ima samo prijašnji dužnikov zastupnik po zakonu, a ne i stečajni upravitelj koji je bio imenovan u rješenju o otvaranju stečajnoga postupka. Ako bi prihvatili da pravo na žalbu protiv odluke suda o

⁹³ čl. 85. st. 4. SZ-a

⁹⁴ čl. 358. ZAKona o parničnom postupku

imenovanju novoga stečajnog upravitelja ima i „razriješeni“ stečajni upravitelj to bi bilo protivno odredbi da razriješeni stečajni upravitelj nema pravo na žalbu.

Ako se žalbom protiv rješenja o otvaranju stečajnoga postupka pobija i odluka o imenovanju stečajnoga upravitelja, prvostupanjski sud može povodom žalbe donijeti odluku o imenovanju novoga stečajnoga upravitelja u roku od tri dana. Zakon propisuje da je protiv rješenja suda o imenovanju novoga stečajnog upravitelja dopuštena žalba. Budući da odredba članka 19. stavak 1. SZ-a propisuje da se protiv rješenja donesenoga u prvom stupnju može izjaviti žalba, ako Zakonom nije drukčije određeno, potpuno je suvišno izrijekom ponavljati da se odluka o imenovanju novoga stečajnog upravitelja može pobijati žalbom. Zakonodavac je u ovom slučaju trebao propisati tko ima pravo na žalbu protiv rješenja o imenovanju novoga stečajnog upravitelja. U važećem zakonskom određenju također ostaje nejasno tko ima pravo na žalbu protiv rješenja suda o imenovanju novoga stečajnog upravitelja. Ima li pravo na žalbu stečajni upravitelj koji je bio imenovan rješenjem o otvaranju stečajnoga postupka ili pravo na žalbu ima osoba koja ima i pravo na žalbu protiv rješenja o otvaranju stečajnoga postupka? Polazeći od činjenice da prijašnji zastupnik po zakonu ima pravo na žalbu protiv odluke suda o imenovanju stečajnoga upravitelja a sud povodom te žalbe donese novu odluku o imenovanju novoga stečajnog upravitelja jedini zaključak je da ista osoba ima pravo i na žalbu protiv odluke o imenovanju novoga stečajnog upravitelja.

2.5. Izjava stečajnoga upravitelja i potvrda o imenovanju

Prije prihvaćanja dužnosti imenovani stečajni upravitelj će pred sudom dati izjavu da će savjesno, držeći se Ustava, zakona i pravnoga poretka Republike Hrvatske, obavljati dužnost.⁹⁵ U praksi nije rijedak slučaj da propustom suda stečajni upravitelj ne daje navedenu izjavu. Međutim, i u slučaju da stečajni upravitelj nije dao izjavu pred sudom dužan je savjesno, držeći se Ustava, zakona i pravnoga poretka Republike Hrvatske, obavljati dužnost⁹⁶, ali treba ukazati sudovima na dužnost davanja izjave.

Nakon davanja izjave sud će stečajnom upravitelju predati potvrdu o imenovanju u kojoj je navedeno da je rješenjem o otvaranju stečajnoga postupka ili drugim rješenjem⁹⁷ imenovan za stečajnoga upravitelja određenoga stečajnog dužnika.⁹⁸

Stečajni upravitelj dužan je odmah nakon prestanka obavljanja dužnosti vratiti sudu potvrdu o imenovanju.⁹⁹ Može se postaviti pitanje kada stečajni upravitelj prestaje obavljati dužnost. Stečajni postupak se može zaključiti i obustaviti na više načina što ima za posljedicu brisanje stečajnoga dužnika iz sudskog registra pa se može reći da brisanjem stečajnoga dužnika iz sudskog registra stečajni upravitelj prestaje obavljati dužnost. Nije rijedak slučaj da stečajni upravitelj i nakon brisanja dužnika iz sudskog registra nastavlja zastupati stečajnu masu. Nakon zaključenja stečajnog postupka stečajni upravitelj dužan je zastupati stečajnu masu.¹⁰⁰ Zakon izrijekom propisuje da stečajni upravitelj može i nakon obustave i zaključenja stečajnoga postupka u ime stečajnoga dužnika, a za račun stečajne mase nastaviti s unovčenjem imovine dužnika i s

⁹⁵ čl. 86. st. 1. SZ-a

⁹⁶ čl. 89. st. 1. SZ-a

⁹⁷ čl. 85. st. 5. SZ-a

⁹⁸ čl. 86. st. 2. SZ-a

⁹⁹ čl. 86. st. 3. SZ-a

¹⁰⁰ čl. 89. st. 1. t. 13. SZ-a

ostvarenim sredstvima postupiti prema odredbi iz članka 133. stavak 1. SZ-a.¹⁰¹ Također, zakon propisuje da obveza stečajnoga upravitelja na upravljanje i unovčenje stečajne mase postoji i nakon podnošenja prijave o nedostatnosti stečajne mase.¹⁰² Imajući u vidu da se stečajna masa može upisati i u sudski registar i da joj Ministarstvo financija – Porezna uprava po službenoj dužnosti određuje i dodjeljuje osobni identifikacijski broj ukazujemo na nejasnu odredbu prema kojoj je stečajni upravitelj dužan odmah nakon prestanka obavljanja dužnosti vratiti sudu potvrdu o imenovanju.

2.6. Imenovanje drugoga stečajnog upravitelja

Na prvom (izvještajnom ročištu) ili kojem kasnijem ročištu skupština vjerovnika može umjesto stečajnoga upravitelja kojeg je imenovao sud izabrati drugoga stečajnog upravitelja.¹⁰³ Smatrat će se da je skupština vjerovnika donijela odluku o izboru drugoga stečajnog upravitelja ako je zbroj iznosa tražbina stečajnih vjerovnika koji su glasovali za odluku viši od zbroja iznosa tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv odluke.¹⁰⁴

Sud donosi rješenje kojim potvrđuje imenovanje drugoga stečajnog upravitelja. Ako sud rješenjem ne potvrdi imenovanje drugoga stečajnog upravitelja u roku od tri dana smatra se da je potvrdio imenovanje stečajnoga upravitelja.¹⁰⁵ Sud ne može odbiti potvrditi imenovanje stečajnoga upravitelja kojeg je izabrala skupština.¹⁰⁶

Nije isključena mogućnost da stečajni upravitelj kojeg je izabrala skupština ne može biti imenovan za stečajnoga upravitelja iz određenih razloga (npr. izabrani stečajni upravitelj bio je zaposlen kod stečajnoga dužnika ili je bio član njegova tijela; bliski srodnik suca i slično). U takvoj situaciji sud bi mogao na zahtjev stečajnog vjerovnika, stečajnoga upravitelja ili po službenoj dužnosti ukinuti odluku skupštine vjerovnika ako je protivna zajedničkom interesu stečajnih vjerovnika.¹⁰⁷ Odluka kojom je izabran stečajni upravitelj koji ne može biti stečajni upravitelj sigurno je protivna zajedničkim interesima stečajnih vjerovnika. Međutim, što ako nitko od osoba koje mogu zahtijevati ukidanje odluke skupštine vjerovnika ne stavi zahtjev za ukidanje odluke o izboru novoga stečajnoga upravitelja na skupštini vjerovnika, a sud nije imao saznanje o postojanju razloga koji priječe imenovanje izabranoga stečajnoga upravitelja? Predlažemo izlaz iz moguće situacije na način da sud po službenoj dužnosti u roku od tri dana ukine odluku skupštine vjerovnika o izboru novoga stečajnoga upravitelja. Drugo rješenje bilo bi da sud u roku od tri dana odbije donijeti rješenje o imenovanju izabranoga stečajnog upravitelja čime bi nastala presumpcija da je sud potvrdio imenovanje stečajnoga upravitelja. Nakon što je nastupio učinak presumpcije o potvrdi imenovanja stečajnoga upravitelja sud bi mogao po službenoj dužnosti ili na zahtjev odbora vjerovnika rješenjem razriješiti imenovanog stečajnoga upravitelja iz drugih važnih razloga.¹⁰⁸

Novoimenovanom stečajnom upravitelju sud će predati potvrdu o imenovanju nakon davanja izjave da će savjesno, držeći se Ustava, zakona i pravnoga poretka Republike Hrvatske, obavljati dužnost. Predajom potvrde o imenovanju prestaju ovlaštenja prijašnjem stečajnom

¹⁰¹ čl. 293. st. 4. SZ-a

¹⁰² čl. 294. st. 3. SZ-a

¹⁰³ čl. 87. st. 1. SZ-a

¹⁰⁴ čl. 105. st. 2. SZ-a

¹⁰⁵ čl. 87. st. 3. SZ-a

¹⁰⁶ čl. 87. st. 4. SZ-a

¹⁰⁷ čl. 108. SZ-a

¹⁰⁸ čl. 91. st. 2. SZ-a

upravitelju te je on dužan predati svoje dužnosti novom stečajnom upravitelju u roku od tri dana. Sud će zaključkom odrediti potrebne mjere radi ostvarenja primopredaje dužnosti između stečajnih upravitelja. Ako bi prijašnji stečajni upravitelj odbio ispuniti nalog suda u vezi s predajom dužnosti, ako odbije ili nepotrebno odgađa predaju dokumentacije sud može razriješenom stečajnom upravitelju naložiti vraćanje nagrade koju je primio za svoj rad primjenom odredbe članka 91. stavak 6. SZ-a.

2.7. Razrješenje stečajnoga upravitelja

Na zahtjev odbora vjerovnika ili skupštine vjerovnika sud će razriješiti stečajnoga upravitelja istekom godine i pol dana od dana održavanja izvještajnoga ročišta ako nije unovčio imovinu koja ulazi u stečajnu masu tako da može pristupiti završnoj diobi.¹⁰⁹ Sud ne može po službenoj dužnosti razriješiti stečajnoga upravitelja iz navedenoga razloga.

Sud može po službenoj dužnosti ili na zahtjev odbora vjerovnika ili skupštine vjerovnika razriješiti stečajnoga upravitelja i prije isteka roka od godinu i pol dana od održavanja izvještajnoga ročišta ako svoju dužnost ne obavlja uspješno ili iz drugih važnih razloga, osobito ako ne postupa po nalogu suda.¹¹⁰ Prije donošenja odluke sud će omogućiti stečajnom upravitelju da se očituje, osim ako važni razlozi ne zahtijevaju da se drukčije postupi.¹¹¹

Protiv rješenja o razrješenju stečajnoga upravitelja pravo na žalbu imaju samo stečajni vjerovnici.¹¹²

Sud može razriješiti stečajnoga upravitelja na osobni zahtjev. Protiv rješenja o odbijanju osobnoga zahtjeva za razrješenje pravo na žalbu ima samo stečajni upravitelj.¹¹³

Sud može razriješenom stečajnom upravitelju rješenjem naložiti vraćanje onoga što je tijekom postupka primio (nagradu), a osobito ako odbije ispuniti nalog suda u vezi s predajom dužnosti ili nepotrebno odgađa predaju dokumentacije ili ako ne postupi po nalogu suda za dostavu izvješća o određenim pitanjima. Ako razriješeni stečajni upravitelj ne bi postupio po nalogu iz rješenja odnosno ako bi odbio vratiti nagradu za koju mu je naloženo vraćanje, može se kazniti novčanom kaznom do 10.000,00 kn.

Rješenjem o razrješenju stečajnoga upravitelja sud će donijeti odluku o imenovanju novoga stečajnog upravitelja kojega će izabrati metodom slučajnoga odabira. To će u pravilu biti ako je stečajni upravitelj razriješen na zahtjev odbora vjerovnika, po službenoj dužnosti ili na osobni zahtjev.

Skupština vjerovnika može izabrati neku drugu osobu za stečajnoga upravitelja. Međutim, ako je stečajni upravitelj razriješen na zahtjev skupštine vjerovnika, u pravilu skupština vjerovnika istovremeno donesi i odluku o odabiru novoga stečajnoga upravitelja. U takvoj situaciji sud će u roku od tri dana potvrditi imenovanje novoga stečajnog upravitelja.

¹⁰⁹ čl. 91. st. 1. SZ-a

¹¹⁰ čl. 91. st. 2. SZ-a

¹¹¹ čl. 91. st. 3. SZ-a

¹¹² čl. 91. st. 4. SZ-a

¹¹³ čl. 91. st. 5. SZ-a

2.8. Dužnosti stečajnoga upravitelja

Otvaranjem stečajnoga postupka prava tijela dužnika pravne osobe prestaju i prelaze na stečajnoga upravitelja. Otvaranjem stečajnoga postupka prava dužnika pojedinca na upravljanje i raspolaganjem imovinom koja ulazi u stečajnu masu prelaze na stečajnoga upravitelja. Stečajni upravitelj dužan je u obavljanju dužnosti postupati savjesno i uredno.

Stečajni upravitelj dužan je podnositi na propisanom obrascu pisana izvješća o tijeku stečajnog postupka i o stanju stečajne mase, i to najmanje jedanput u tri mjeseca.¹¹⁴ Pisana izvješća stečajni upravitelj je dužan dostaviti sudu i odboru vjerovnika. Pisana izvješća objavit će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova bez odgode. U vezi s izvješćima nužno je naglasiti da treba odustati od prakse stečajnih upravitelja da u svakom izvješću ponavljaju ono što su pisali u prijašnjim izvješćima, već u izvješću treba navoditi samo tijek stečajnog postupka i stanje stečajne mase za vremenski period za koji se podnosi izvješće.

Pored redovnih pisanih izvješća stečajni upravitelj je dužan dostaviti i pisana izvješća na zahtjev suda, odbora vjerovnika i skupštine vjerovnika.

Novim Zakonom dužnosti stečajnoga upravitelja nisu se mijenjale. Stečajni upravitelj je dužan osobito:

2.8.1. Dvesti u red očevidnik knjigovodstvenih podataka do dana otvaranja stečajnoga postupka¹¹⁵ – sastaviti bilancu stanja na dan koji prethodi otvaranju st. postupka, a to podrazumijeva sačiniti popis potraživanja od kupaca i ostala potraživanja kao i popis dugovanja prema dobavljačima i ostale obveze.

U tijeku prethodnoga postupka osobe ovlaštene za zastupanje dužnika po zakonu, članovi tijela dužnika, radnici dužnika i u slučaju ako im je prestala dužnost odnosno zaposlenje, te tijela javne vlasti, dužni su nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka stečajnim tijelima, na njihov zahtjev, bez odgode, pružiti sve potrebne podatke i obavijesti. Štoviše, sud može naložiti navedenim osobama da u određenom roku predaju pisano izvješće o financijsko-gospodarskom stanju dužnika. Ako uskrate davanje ili daju netočne ili nepotpune podatke, obavijesti i izvješća odgovaraju vjerovnicima za naknadu štete koju su im prouzročili te odgovaraju kao za davanje lažnoga iskaza u postupku pred sudom.¹¹⁶

Nakon otvaranja stečajnoga postupka za navedene osobe dužnost obavješćivanja i suradnje ne prestaje. Dužnik pojedinac je dužan sudu, stečajnom upravitelju, odboru vjerovnika, i prema nalogu suda, vjerovnicima davati sve potrebne obavijesti o okolnostima koje se odnose na postupak. Dužnik je dužan stečajnom upravitelju pomagati pri ispunjavanju njegovih zadataka, a dužan je suzdržavati se od svih radnji kojima bi se moglo otežati ispunjenje obveza. Štoviše, dužnik je dužan obavijestiti sud o svakoj nakani da se udalji iz mjesta svoga prebivališta, odnosno boravišta. Sud može dužniku zabraniti udaljavanje iz toga mjesta. I na kraju sud može odrediti dovođenja dužnika pojedinca u slučaju neodazivanja pozivu suda za saslušanje radi pribavljanja odgovarajućih obavijesti.¹¹⁷

Ako je dužnik pravna osoba, odredbe koje se odnose na dužnika pojedinca na odgovarajući se način primjenjuju na osobe ovlaštene za zastupanje dužnika po zakonu, članove nadzornoga tijela i osobno odgovorne članove dužnika ovlaštene za zastupanje. Obveze se na odgovarajući

¹¹⁴ Čl. 89. st. 2. SZ-a

¹¹⁵ čl. 89. st. 1. t. 1. SZ-a

¹¹⁶ čl. 117. SZ-a

¹¹⁷ čl. 177. i 178. SZ-a

način odnose i na osobe koje su navedeno svojstvo izgubile tijekom posljednjih dviju godina prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka, radnike i prijašnje dužnikove radnike, osim onih koji su to svojstvom izgubili prije više od dvije godine prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka.¹¹⁸

2.8.2. Sastaviti predračun troškova stečajnoga postupka i dostaviti na odobrenje odboru vjerovnika – po starom Stečajnom zakonu stečajni upravitelj je sastavljao predračun troškova uz suglasnost suca i njemu ga je podnosio na odobrenje. Novi Zakon isključuje suca iz postupka sastavljanja predračuna troškova stečajnoga postupka, a predračun troškova odobrava odbor vjerovnika ako je osnovan. U protivnom predračun troškova odobrava skupština vjerovnika na prvoj skupštini vjerovnika (izvještajnom ročištu) ili na nekoj kasnijoj skupštini vjerovnika.

2.8.3. Odrediti povjerenstvo za popis imovine – budući da je stečajni upravitelj dužan dovesti u red očevidnike knjigovodstvenih podataka dužan je popisati i imovinu dužnika (zalihe trgovačke robe, sirovina i sitnog inventara, dugotrajne imovine, gotovog novca).

2.8.4. Sastaviti početno stanje imovine dužnika

2.8.5. Kao dobar gospodarstvenik brinuti se o završetku započetih, a neobavljenih poslova dužnika i poslova potrebnih da bi se spriječilo nastupanje štete nad sredstvima (imovinom) dužnika

2.8.6. Brinuti se o ostvarivanju tražbina dužnika

2.8.7. Savjesno voditi poslovanje dužnika – ako je skupština vjerovnika odlučila nastaviti poslovanje

2.8.8. Dostaviti Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje isprave koje se odnose na radnopravni status osiguranika

2.8.9. Unovčiti, odnosno naplatiti s pažnjom dobrog gospodara stvari i prava dužnika koja ulaze u stečajnu masu

2.8.10. Pripremiti isplatu vjerovnika i nakon odobrenja izvršiti isplatu – Cilj stečajnog postupka je namirenje stečajnih vjerovnika. Slijedom toga, stečajni upravitelj treba nakon što je unovčio stvari ili naplatio potraživanja namiriti stečajne vjerovnike djelomičnom ili završnom diobom. Nema osnove da se novac drži na računu, oročava, kupuje dionice i ulaže sredstva u neke fondove.

2.8.11. Dostaviti odboru vjerovnika završni račun

2.8.12. Izvršiti naknadne isplate vjerovnika – u slučaju da su rezervirana sredstva za određene vjerovnike radi vođenja određenih parnica npr. za utvrđenje tražbina i slično.

2.8.13. Nakon zaključenja stečajnog postupka zastupati stečajnu masu u skladu sa zakonom.

2.9. Nadzor nad radom stečajnoga upravitelja

Rad stečajnoga upravitelja nadzire sud, odbor vjerovnika i skupština vjerovnika koji su ovlašteni u svako doba zatražiti obavijesti ili izvješća o tijeku stečajnoga postupka i o stanju

¹¹⁸ čl. 180. SZ-a

stečajne mase. Ako stečajni upravitelj ne postupi prema nalogu suda, sud ga može kazniti novčanom kaznom do 10.000,00 kn.

2.10. Odgovornost stečajnoga upravitelja

Stečajni upravitelj dužan je savjesno i uredno, držeći se Ustava, zakona i pravnoga poretka Republike Hrvatske, obavljati dužnost. Stečajni upravitelj dužan je naknaditi štetu svim sudionicima stečajnoga postupka ako je svojom krivnjom povrijedio koju od svojih dužnosti.¹¹⁹

Stečajni upravitelj ne odgovara za štetu nastalu zbog radnje koju je odobrio sud odnosno zbog radnje koju je poduzeo u izvršenju naloga ili upute suda, osim ako je odobrenje ili uputu ishodio na prijevaran način.¹²⁰

Za štetu koju počine radnici stečajnoga upravitelja odgovara stečajni upravitelj samo ako je šteta nastala zbog propusta u njihovu nadzoru. Ako su štetu počinili radnici stečajnoga dužnika primjenjuju se opće odredbe odgovornosti za štetu - Zakon o obveznim odnosima¹²¹ – odredbe o odgovornosti poslodavca za štetu koju je zaposlenik u radu ili u svezi s radom prouzročio trećoj osobi.¹²²

Stečajni upravitelj dužan je naknaditi štetu vjerovniku stečajne mase koju je pretrpio zbog neispunjenja obveza stečajne mase preuzete njegovim pravnom radnjom, osim ako stečajni upravitelj u vrijeme poduzimanja radnje nije mogao predvidjeti da stečajna masa neće biti dostupna za njezino ispunjenje. Ovdje se posebno otvara pitanje naknade štete koja je primjera radi nastala vođenjem parnica nakon zaključenja stečajnoga postupka.

Pravo na podnošenje zahtjeva za naknadu štete nastale zbog povrede dužnosti stečajnoga upravitelja zastarijeva istekom roka od tri godine od saznanja oštećenoga za štetu i okolnosti na kojima se zasniva obveza stečajnoga upravitelja za naknadu štete (subjektivni rok). Pravo na podnošenje zahtjeva za naknadu štete zastarijeva najkasnije istekom roka od tri godine od pravomoćnosti rješenja o zaključenju stečajnoga postupka (objektivni rok).

Pravo na podnošenje zahtjeva za naknadu štete prouzročene povredom dužnosti počinjene u svezi s naknadnom diobom ili nadzorom nad ispunjenjem stečajnoga plana zastarijeva istekom roka od tri godine od provedbe naknadne diobe ili završetka nadzora.

O zahtjevima za naknadu štete protiv stečajnoga upravitelja sud odlučuje u parničnom postupku.

2.11. Nagrada za rad i naknada troškova

Stečajni upravitelj ima pravo na nagradu za svoj rad i naknadu stvarnih troškova.

Nagradu stečajnom upravitelju rješenjem određuje sud prema uredbi kojom Vlada Republike Hrvatske utvrđuje kriterije i način obračuna i plaćanja nagrade stečajnim upraviteljima.

Vlada Republike Hrvatske do sada je donijela dvije Uredbe o kriterijima i načinu obračuna i plaćanja nagrade stečajnim upraviteljima. Prva je objavljena u Narodnim novinama 189/03, a

¹¹⁹ čl. 92. st. 1. SZ-a

¹²⁰ čl. 92. st. 2. SZ-a

¹²¹ Zakon o obveznim odnosima Narodne novine broj 35/04., 41/08., 125/11. i 78/15.)

¹²² čl. 1061. ZOO-a

druga je objavljena u Narodnim novinama 105/15 od 2. listopada 2015. Za rad stečajnom upravitelju koji je obavljen do stupanja na snagu nove Uredbe obračunat će se nagrada po pravilima stare Uredbe o kriterijima i načinu obračuna i plaćanja nagrada stečajnim upraviteljima pri čemu je sud dužan utvrditi postotak nagrade koja stečajnom upravitelju pripada prema pravilima te Uredbe. Za poslove obavljene nakon stupanja na snagu nove Uredbe, nagrada će se odrediti po njenim pravilima, vodeći računa o postotku namirenja po odredbama stare Uredbe.

Uredba propisuje da se nagrada za obavljene poslove određuje bez odgode nakon što stečajni upravitelj dovrši sve poslove za koje je imenovan. Zakon propisuje da bi stečajni upravitelj stečajnu masu trebalo unovčiti u roku od godinu i pol dana od održavanja izvještajnog ročišta jer mu u protivnom prijeti razrješenje. Slijedom toga, nagradu stečajnom upravitelju sud je dužan odrediti nakon unovčenja cjelokupne imovine stečajnog dužnika. Međutim, ako dužnik ima veću stečajnu masu pravilo je da stečajni upravitelj ne unovči cjelokupnu imovinu u roku od godinu i pol dana iz objektivnih razloga. Opravdano se postavlja pitanje imaju li stečajni upravitelji financijsku snagu da obavljaju poslove za koje su imenovani, a da ne prime nagradu duži vremenski period. Sudovi su skloni stečajnim upraviteljima određivati nagrade periodično u skladu s djelomičnim unovčenjem imovine uz objašnjenje da su dovršili određene poslove za koje su imenovani (npr. unovčili su određeni broj nekretnina, ali nisu unovčili sve nekretnine). U takvim slučajevima, bilo bi dobro da sud zatraži mišljenje odbora vjerovnika ili da sazove skupštinu vjerovnika s dnevnim redom određivanja nagrade stečajnom upravitelju prije dovršetka svih poslova za koje je imenovan. Na taj način sud bi izbjegao prigovore da postupi protivno zakonu.

Zakon iznimno dopušta da sud može stečajnom upravitelju odrediti isplatu predujma dijela nagrade u slučaju ako stečajni dužnik nastavlja poslovati tijekom stečajnoga postupka ili ako je na ročištu vjerovnika stečajnom upravitelju naložena izrada stečajnoga plana.¹²³

Naknadu troškova rješenjem određuje sud na temelju pisanoga, obrazloženoga i dokumentiranoga izvješća stečajnoga upravitelja.

Rješenja iz stavaka 2. i 3. ovoga članka objavit će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Protiv rješenja iz stavaka 2. i 3. ovoga članka pravo na žalbu imaju stečajni upravitelj, dužnik pojedinac i svaki stečajni vjerovnik.

Ako u stečajnom postupku nema sredstava za nagradu i naknadu troškova stečajnoga upravitelja, nagrada i naknada troškova isplatit će se iz sredstava Fonda za namirenje troškova stečajnoga postupka. Nije rijedak slučaj da u Fondu za namirenje troškova stečajnoga postupka nema sredstava pa nagrade i naknada troškova stečajnoga upravitelja ostaju neisplaćene, što svakako nije dobro za rad stečajnih upravitelja, a i suče dovodi u situaciju koja otežava njihov rad i narušava njihovu nepristranost prema stečajnim upraviteljima.

Ako je stečajni upravitelj razriješen zbog nesavjesnoga obavljanja dužnosti, nema pravo na nagradu.

2.12. Završni račun

Stečajni upravitelj dužan je nakon prestanka obavljanja svoje dužnosti na propisanom obrascu položiti završni račun vjerovnicima.¹²⁴

Završni račun sadrži:

- a) Račun prihoda i rashoda – obuhvaća sve financijske promjene u obliku prihoda i rashoda tijekom stečajnoga postupka prema kronološkom redoslijedu. Uz račun prihoda i rashoda

¹²³ čl. 2. st. 2. Uredbe

¹²⁴ čl. 95. st. 1. SZ-a

treba priložiti sve potvrde, dokaze, bankovne izvratke kako bi se osigurala mogućnost ispitivanja navedenih podataka i urednog vođenja financija.

- b) Završnu bilancu - predstavlja računski, brojčani rezultat cjelokupne aktivnosti stečajnoga upravitelja u upravljanju i unovčenju predmeta stečajne mase. U slučaju nastavka poslovanja treba sadržavati prikaz postojeće imovine u trenutku polaganja završnog računa. Iz bilance se mora vidjeti kakvo je stanje mase zatečeno na početku stečajnoga postupka, kako je ono procijenjeno, koja su izlučna i razlučna prava istaknuta te koji su predmeti na kraju stečajnoga postupka unovčeni, koja su izlučna i razlučna prava realizirana, s kakvim je uspjehom stečajni upravitelj riješio pravne poslove koje nije u cijelosti ispunila nijedna ugovorna strana, kako je vodio sudske postupke i što se vratilo masi kroz pobijanje pravnih radnji stečajnoga dužnika. Također se mora dati informacija o obvezama stečajne mase, o eventualno neunovčenim predmetima stečajne mase.
- c) Završni izvještaj stečajnoga upravitelja – treba prikazati i obrazložiti tijek stečajnoga postupka u obliku navođenja djelatnosti stečajnoga upravitelja. Treba prikazati i obrazložiti prikaze završnoga računa te razjasniti eventualna bitna odstupanja u odnosu na izrađeni pregled imovine i obveza na početku stečajnoga postupka. Prikazati iznose ostvarene unovčenjem imovine te obrazložiti eventualna bitna odstupanja pri unovčenju imovine u odnosu na procijenjenu vrijednost. Ako je ostala imovina koja nije unovčena obrazložiti razloge zašto je imovina ne unovčiva. U slučaju nastavka poslovanja treba iskazati rezultat poslovanja stečajnoga dužnika.
- d) Završni (diobni) popis – predstavlja listu svih tražbina s naznakom njihovih vjerovnika koje će se uzeti u obzir pri završnoj diobi te prijedlog stečajnoga upravitelja o postotku namirenja tražbina. Ako nakon završne diobe ostaje određeni novčani iznos u stečajnoj masi navesti razlog i prijedlog što s navedenim iznosom (npr. rezerviran za određene vjerovnike i slično).

Sud će ispitati završni račun prije ročišta vjerovnika (završnog ročišta) i na njemu potvrditi da ga je ispitao. Ako smatra potrebnim, sud može odrediti da završni račun pregledaju vještaci. Prije ispitivanja završnoga računa sud će dostaviti završni račun odboru vjerovnika i odrediti mu rok za očitovanje.

Prilikom davanja suglasnosti za završnu diobu sud određuje i završno ročište vjerovnika. Vrijeme između objave poziva za završno ročište i dana njegovog održavanja ne smije biti kraće od 30 dana ni duže od 60 dana. Završno ročište odrediti će se najkasnije u roku od godinu i pol dana od održanog izvještajnoga ročišta.

Ispitani završni račun i očitovanje odbora vjerovnika objavit će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Ostale isprave sud će staviti na uvid vjerovnicima u pisarnici suda. Vrijeme između objave završnoga računa na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova i održavanja završnoga ročišta ne smije biti kraće od osam dana.

Na završnom ročištu se raspravlja o završnom računu stečajnoga upravitelja, podnose prigovori na završni popis i vjerovnici odlučuju o neunovčenim predmetima stečajne mase. Sud će rješenjem na ročištu odlučiti o prigovorima na završni popis. Rješenje suda kojim se odbija prigovor na završni popis dostavlja se vjerovniku koji je podnio prigovor i stečajnom upravitelju. Protiv rješenja o prigovoru vjerovnik ima pravo na žalbu o kojoj odlučuje drugostupanjski sud, ali se diobi može pristupiti i prije pravomoćnosti rješenja. Rješenje kojim se prihvaća vjerovnikov prigovor i određuje ispravak završnog popisa objavljuje se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Protiv ovoga rješenja pravo na žalbu imaju stečajni upravitelj i stečajni vjerovnici o kojoj odlučuje drugostupanjski sud. Završnoj diobi ne može se pristupiti dok ovo rješenje nije pravomoćno.

Vjerovnici mogu naložiti stečajnom upravitelju da u određenim vremenskim razmacima tijekom postupka polaže račune¹²⁵. U tom se slučaju na odgovarajući način primjenjuju odredbe stavaka 1. – 5. članka 95. SZ-a.

Ivica Omazić, sudac

Visokog trgovačkog suda RH

3. ODBOR VJEROVNIKA

Odbor vjerovnika kao jedno od tijela stečajnoga postupka osniva se prvenstveno radi zaštite interesa vjerovnika te vrši kontrole rada stečajnog upravitelja i na neki način pomaže u radu stečajnom upravitelju dajući mu određena odobrenja i mišljenja. Zakon ne definira pojam odbora vjerovnika ali bi se iz načina njegovog osnivanja i ovlasti moglo reći da je to predstavničko tijelo vjerovnika koje obavlja kontrolu provođenja stečajnog postupka. Mnogo je prigovora na ulogu i položaj odbora vjerovnika i uopće njegove potrebe kao tijela stečajnog postupka. Vjerovnici česte prigovaraju da vjerovnici čije su tražbine veće, nameću izbor članova odbora vjerovnika te kroz odbor vjerovnika štite samo svoje interese.

3.1. Osnivanje odbora vjerovnika i imenovanje članova

Odbor vjerovnika u pravilu osniva skupština vjerovnika (članak 107. stavak 1. točka 1. SZ-a), a u cilju zaštite interesa vjerovnika odbor vjerovnika može biti osnovan i njegovi članovi imenovani prije prvoga ročišta vjerovnika.

3.1.1. Osnivanje odbora vjerovnika prije prvoga ročišta vjerovnika (čl. 96. SZ)

Sud može, ali nije dužan, prije prvoga ročišta vjerovnika (izvještajnog ročišta) osnovati odbor vjerovnika i imenovati njegove članove, ako to smatra potrebnim radi zaštite interesa vjerovnika u stečajnom postupku.

Pri imenovanju članova odbora vjerovnika treba voditi računa o tome da u njemu moraju biti zastupljeni:

- stečajni vjerovnici s najvišim tražbinama,
- stečajni vjerovnici s malim tražbinama,
- predstavnik prijašnjih dužnikovih radnika, osim ako kao stečajni vjerovnici sudjeluju s beznačajnim tražbinama.

Članovima odbora vjerovnika mogu biti imenovani i razlučni vjerovnici i osobe koje nisu vjerovnici ako bi svojim stručnim znanjem mogle pridonijeti radu toga odbora.

U zakonu je uvedeno ograničenje prema kojem jedna fizička osoba odnosno jedna fizička osoba kao predstavnik pravne osobe može biti član u najviše pet odbora vjerovnika. Isto tako

¹²⁵ čl. 95. st. 6. SZ-a

uvedeno je pravilo prema kojemu član odbora vjerovnika ne može biti osoba koja bi bila nedostojna imenovanja stečajnim upraviteljem, odnosno ako dužnik nastavlja poslovati, osoba koja se na tržištu bavi istom djelatnosti kao i dužnik. Dakle, iz navedenih odredbi zakona proizlazi da u odbor vjerovnika može biti imenovana samo fizička osoba a ne pravna osoba jer se u nekim slučajevima u odbor vjerovnika imenovalo pojedinog vjerovnika - pravnu osobu.

Broj članova odbora vjerovnika mora biti neparan, ali ne viši od devet, za razliku od prijašnjeg SZ-a, koji je propisivao da broj članova odbora vjerovnika ne može biti viši od sedam. Ovo povećanje broja članova neće imati značajniji učinak na trajanje stečajnih postupaka, ali može povećati troškove stečajnog postupka. Veći broj članova odbora vjerovnika daje mogućnost ulaska većeg broja vjerovnika s različitim interesima. Osim toga u slučaju potrebe u posebno složenim slučajevima veća je mogućnost da se u odbor imenuje i neki stručni član koji može pridonijeti kvalitetnijem radu odbora.

Uvedeno je i posebno pravilo (stavak 8. članka 107. SZ-a), prema kojem je sud dužan omogućiti vjerovnicima donošenje odluke o osnivanju odbora vjerovnika ako je na ispitnom ročištu utvrđeno više od 50 milijuna kuna priznatih tražbina stečajnih vjerovnika, a stečajni dužnik na dan otvaranja stečajnoga postupka ima sklopljene ugovore o radu s više od 20 radnika (iako o odboru vjerovnika vjerovnici odlučuju na skupštini i sud im to pravo ne bi mogao uskratiti i bez ove zakonske odredbe).

Ako je broj stečajnih vjerovnika manji od pet, ovlaštenja odbora vjerovnika imaju svi vjerovnici (stavak 7. članka 107. SZ-a). Ovo je razumljivo rješenje jer u postupcima s malim brojem vjerovnika nema potrebe imenovati odbor u koji bi ušli svi ili gotovo svi vjerovnici.

3.2. Osnivanje odbora vjerovnika na skupštini vjerovnika

O osnivanju odbora vjerovnika odlučuju vjerovnici na skupštini vjerovnika, pri čemu moraju voditi računa o već izloženom pravilu o zastupljenosti pojedinih stečajnih vjerovnika iz članka 96. SZ-a. Ako je sud prethodno osnovao odbor vjerovnika, vjerovnici odlučuju treba li odbor zadržati ili će ga ukinuti, jer je jedna od osnovnih ovlasti skupštine vjerovnika osnivanje odbora vjerovnika. Vjerovnici o tome odlučuju na izvještajnom ročištu ili na kojoj kasnijoj skupštini.

Skupština vjerovnika može iz odbora vjerovnika isključiti sve ili pojedine članove koje je imenovao sud i izabrati druge ili dodatne članove odbora vjerovnika (stavak 2. članka 96. SZ-a). Dakle, skupština vjerovnika može ako smatra to potrebnim, potpuno izmijeniti odluku suda i imenovati druge članove ili ukinuti odbor vjerovnika.

S druge strane sud će imenovati novoga člana odbora vjerovnika ako bi zbog razrješenja broj članova odbora vjerovnika bio manji od tri člana. Vjerovnici mogu na prvom sljedećem ročištu vjerovnika isključiti člana kojeg je imenovao sud i izabrati drugoga člana odbora vjerovnika (članak 99. stavak 2. SZ-a).

Međutim ovdje se postavlja pitanje da li skupština vjerovnika odlučuje o postojanju ovoga tijela stečajnog postupka s obzirom da u odredbama SZ-a izričito propisao u kojim slučajevima se neće osnovati odbor vjerovnika, odnosno da li je obvezno osnivanje odbora vjerovnik, osim kada to zakon isključuje.

Odbor vjerovnika se ne osniva, kao što je prije rečeno, ako je broj stečajnih vjerovnika manji od pet i ako se radi o stečaju male vrijednosti (članak 127. stavak 3. SZ-a), što bi, ako bi se uzele

u obzir samo te odredbe, proizlazilo da je u ostalim slučajevima odbor vjerovnika kao tijelo obvezan.

Međutim, odredbom članka 107. stavak točka 5. SZ-a je propisano da je skupština ovlaštena donijeti sve odluke iz nadležnosti odbora vjerovnika, dakle i onda kada je osnovan i kada nije, dok je o nekom drugim odredbama, kao npr. u članku 230. SZ-a propisano da skupština vjerovnika daje suglasnost stečajnom upravitelju na poduzimanje pojedinih pravnih koje su od posebnoga interesa za stečajni postupak, ako odbor vjerovnika nije osnovan. Isto tako u odredbi članka 220. stavak 1. SZ-a je propisano da ako odbor vjerovnika nije osnovan da skupština vjerovnika odlučuje gdje će se i pod kojim uvjetima uložiti ili pohraniti novac, vrijednosni papiri ili druge dragocjenosti.

Sve to upućuje na zaključak da odbor vjerovnika nije obvezno tijelo stečajnoga postupka.

3.3. Zadaci odbora vjerovnika (čl. 98. SZ)

U slučaju kada je ovim Zakonom određeno da odbor vjerovnika poduzima određene radnje u postupku, podneske u ime odbora vjerovnika podnosi odnosno izjave daje predsjednik odbora vjerovnika na temelju odluke odbora. Predsjednik odbora vjerovnik je zastupnik odbora vjerovnika.

Odbor vjerovnika dužan je nadzirati stečajnoga upravitelja i pomagati mu u vođenju poslova, pratiti tijek poslovanja ako dužnik nastavlja s poslovanjem na temelju odluke skupštine vjerovnika, pregledavati poslovne knjige i poslovnu dokumentaciju te naložiti provjeru prometa i iznosa gotova novca. Za obavljanje pojedinih poslova iz svoga djelokruga odbor vjerovnika može ovlastiti pojedine svoje članove.

U okviru svoga djelokruga odbor vjerovnika osobito:

1. razmatra izvješća stečajnoga upravitelja o tijeku stečajnoga postupka i o stanju stečajne mase
2. pregledava poslovne knjige i cjelokupnu dokumentaciju koju je preuzeo stečajni upravitelj
3. podnosi prigovor sudu na rad stečajnoga upravitelja
4. daje odobrenje na predračun troškova stečajnoga postupka
5. daje mišljenje sudu o unovčenju dužnikove imovine, kad sud to zatraži
6. daje odobrenje na predračun troškova stečajnoga postupka odnosno o radu stečajnoga dužnika, kad sud to zatraži
7. daje mišljenje sudu o priznavanju opravdanih manjkova utvrđenih popisom imovine, kad sud to zatraži.
8. Odbor vjerovnika dužan je obavješćivati vjerovnike o tijeku stečajnoga postupka i o stanju stečajne mase.

Ovlasti odbora mogu se podijeliti na:

- **obvezujuće** - odobrava predračun troškova stečajnoga postupka,
- **kontrolne** - kojima prvenstveno kontrolira rad stečajnog upravitelja i stanje stečajne mase, i

- **savjetodavne** - kojima radi zaštite interesa vjerovnika daje mišljenje sudu oko unovčenja imovine.

Odbor vjerovnika može odlukom odrediti da se novac, vrijednosni papiri ili dragocjenosti pohrane ili ulože te gdje i pod kojim uvjetima (članak 220. stavak 1. SZ-a). Stečajni upravitelj ima pravo pohranjeni ili uloženi novac, vrijednosne papire ili dragocjenosti preuzeti samo ako priznanicu supotpíše i jedan od članova odbora vjerovnika (članak 220. stavak 1. SZ-a).

Stečajni upravitelj dužan je unovčiti imovinu stečajne mase u skladu s odlukama skupštine vjerovnika i odbora vjerovnika (članak 229. stavak 2. SZ-a)

Stečajni upravitelj dužan je dobiti suglasnost odbora vjerovnika za pravne radnje koje su od posebne važnosti za stečajni postupak. Ako odbor vjerovnika nije osnovan, suglasnost daje skupština vjerovnika (članak 230 stavak 1. SZ-a).

Suglasnost odbora vjerovnika osobito je potrebna:

1. ako se namjerava otuđiti poduzeće ili neki pogon, robno skladište u cjelini, nekretnina, udio dužnika u nekom drugom poduzeću koje treba služiti uspostavljanju trajne veze s tim poduzećem ili pravo na povremena primanja

2. ako se namjerava uzeti zajam kojim bi stečajna masa bila znatno opterećena

3. ako se namjerava pokrenuti ili preuzeti parnica znatne vrijednosti predmeta spora, ako se preuzimanje takve parnice namjerava odbiti ili se radi rješavanja ili izbjegavanja takve parnice namjerava sklopiti nagodba ili ugovor o izabranom sudu

4. ako se namjerava izdati odvjetniku punomoć za zastupanje u upravnom ili sudskom postupku

5. ako stečajni upravitelj namjerava sklopiti ili nastaviti ugovor o zakupu na rok duži od šest mjeseci.

Odbor vjerovnika ima i druge ovlasti kao npr. može predložiti sazivanje skupštine vjerovnika (članak 104. SZ-a), zahtijevati razrješenje stečajnog upravitelja istekom godine i pol dana od dana održavanja izvještajnoga ročišta ako nije unovčio imovinu koja ulazi u stečajnu masu tako da se može pristupiti završnoj diobi (članak 91. SZ-a) i prije isteka roka iz stavka 1. ovoga članka ako svoju dužnost ne obavlja uspješno ili iz drugih važnih razloga, osobito ako ne postupa po nalogu suda (članak 91. stavak 2. SZ-a), daje očitovanje o završnom računu, daje suglasnost stečajnom upravitelju, da do odluke vjerovnika odrediti dužniku pojedincu nužno uzdržavanje (članak 179. stavak 2. SZ-a).

Odbora vjerovnika daje stečajnom upravitelju suglasnost da može predložiti rješavanje spora u postupku mirenja u skladu s odredbama zakona koji uređuju postupak mirenja (članak 262. SZ-a), da se mogu izvršiti djelomične diobe (članak 273. SZ-a).

Odbor vjerovnika određuje postotak namirenja tražbina djelomičnom diobom na prijedlog stečajnoga upravitelja, nakon što isteknu rokovi iz članka 275. i 276. SZ-a, nakon što se izmijeni diobni popis prema članku 279. SZ-a te nakon pravomoćnosti rješenja kojim je određen ispravak diobnoga popisa (članak 282. SZ-a). Izjašnjava se o obustavi stečajnog postupka (članak 299. SZ-a).

Odbor vjerovnika savjetodavno surađuje u izradi stečajnog plana (članak 304. SZ-a) i očituje se o stečajnom planu (članak 318. SZ-a) te izjašnjava o planu na traženje suda prije potvrde plana (članak 334. SZ-a) i nadzire provedbu stečajnoga plana (članak 347. SZ-a).

Kod osobne uprave odbor vjerovnika daje dužniku prethodnu suglasnost za poduzimanje pravnih radnji koje su od posebnoga značenja za stečajni postupak (čl. 362. SZ-a).

3.4. Odgovornost članova odbora vjerovnika (članak 100. SZ).

Članovi odbora vjerovnika dužni su naknaditi štetu razlučnim i stečajnim vjerovnicima ako su svojom krivnjom povrijedili koju od svojih zakonskih dužnosti.

Odredbe o zastari prava na podnošenje zahtjeva za naknadu štete prema stečajnom upravitelju primjenjuju se na odgovarajući način i na zastaru zahtjeva za naknadu štete prema članovima odbora vjerovnika.

Zakon nije propisao oblik odgovornosti za štetu što znači da članovi odbora vjerovnika ne odgovaraju za štetu solidarno ali bi na njihovu odgovornost valjalo primijeniti opća pravila o odgovornosti više osoba za štetu (članak 1107. i 1109. Zakona o obveznim odnosima).

3.5. Način rada odbora vjerovnika i donošenja odluka

Odbor vjerovnika o pitanjima iz svoga djelokruga odlučuje na sjednicama, ako je nazočna većina ukupnoga broja njegovih članova (članak 101. SZ).

Prvu sjednicu odbora vjerovnika saziva sud po službenoj dužnosti ili na prijedlog stečajnoga upravitelja ili većine članova odbora vjerovnika. Na toj sjednici članovi odbora izabiru predsjednika. Iduće sjednice odbora vjerovnika može sazvati i predsjednik odbora vjerovnika (članak 101. stavak 2. SZ-a).

Primjenom analogije proizlazi da predsjednik odbora vjerovnika može sazvati sjednicu odbora vjerovnika na vlastitu inicijativu ili na prijedlog stečajnoga upravitelja ili većine članova odbora ili pak na zahtjev suda.

S druge strane iz ovakve zakonske formulacije da „iduće sjednice odbora vjerovnika može sazvati i predsjednik odbora vjerovnika“ proizlazilo bi da bi naredne sjednice, a ne samo prvu, mogao sazivati i sud.

Člana odbora vjerovnika na sjednicama može zamjenjivati osoba koju on na to ovlasti ovjerovljenom punomoći. Na sjednicama odbora vjerovnika mogu biti nazočni sud i stečajni upravitelj bez prava glasa. Sud i stečajni upravitelj obvezno se pozivaju na sjednice odbora vjerovnika (članak 101. stavak 5. SZ-a).

Iz ove zakonske odredbe ne proizlazi da sjednici moraju nazočiti sud i stečajni upravitelj iako je u većini slučajeva potrebna njihova nazočnost.

Odbor vjerovnika odlučuje **većinom glasova nazočnih članova** po principu jedan član-jedan glas a ne kao na skupštini prema visini tražbine. Ako su glasovi podijeljeni, odlučuje sud.

Sud može ukinuti odluku odbora vjerovnika uz odgovarajuću primjenu odredbe o ukidanju odluka skupštine vjerovnika (članak 108. SZ-a).

Na sjednici odbora vjerovnika treba se voditi zapisnik. Zakon ne sadrži posebne odredbe o vođenju zapisnika pa se na odgovarajući način imaju primijeniti pravila ZPP-a i Sudskog poslovnika.

3.6. Razrješenje članova odbora vjerovnika (članak 99. SZ)

Sud može člana odbora vjerovnika razriješiti:

- po službenoj dužnosti
- na zahtjev vjerovnika
- na osobni zahtjev

Prije donošenja odluke potrebno je saslušati člana odbora vjerovnika.

Ako bi zbog razrješenja broj članova odbora vjerovnika bio manji od tri člana sud će imenovati novoga člana odbora vjerovnika. Međutim, vjerovnici mogu na prvom sljedećem ročištu vjerovnika isključiti člana kojeg je imenovao sud i izabrati drugoga člana odbora vjerovnika. Ovo ne znači da oni to ne bi mogli učiniti i na nekom kasnijem ročištu ako su to propustili na prvom sljedećem ročištu nakon imenovanja od strane suda, jer to proizlazi iz osnovne ovlasti skupštine (čl. 107. st. 1. t. 1. SZ-a)

3.7. Nagrada za rad i naknada troškova članova odbora vjerovnika (čl. 102. SZ)

Članovi odbora vjerovnika imaju pravo na nagradu za rad u odboru vjerovnika. Nagrada se određuje do iznosa *prosječne dnevne plaće* u Republici Hrvatskoj po danu koji provedu u obavljanju poslova iz svoga djelokruga, a ta se plaća utvrđuje prema prosječnoj mjesečnoj isplaćenoj netoplaći po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za razdoblje siječanj – kolovoz.

S obzirom na navedenu zakonsku formulaciju moglo bi se postaviti pitanje koliku će visinu nagrade sud odrediti članu odbora vjerovnika i na temelju kojih parametara? Hoće li to biti iznos prosječne dnevne plaće ako je proveo 8 sati u obavljanju poslova iz svoga djelokruga uključujući i pripremu za sjednicu (proučavanja materijala) i vrijeme provedeno na sjednici ili razmjerno tome jer je i prosječna dnevna plaća obračunata na bazi osmosatnog radnog vremena. Kod određivanja visine nagrade trebalo bi voditi računa o stvarnom potrebnom vremenu i trudu pojedinog člana odbora vjerovnika kod priprema za sjednicu (da li je npr. izrađivao određene materijale i analize po pojedinim točkama, njegovom utrošku vremena i sl.) i njegovom aktivnom doprinosu (ne samo prisustvovanju i glasovanju na sjednicama), u donošenju odluka, o čemu bi svoju riječ imali i sami članovi odbora vjerovnika na čiji prijedlog sud i određuje nagradu.

Iznimno od navedenoga pravila sud može odrediti nagradu članu odbora vjerovnika koji nije vjerovnik, uzimajući u obzir opseg i složenost poslova koji su mu povjereni. Ova odredba može stvoriti zabunu jer su članovi odbora vjerovnika fizičke osobe koje najčešće nisu vjerovnici nego su kao predstavnici vjerovnika (najčešće pravnih osoba) imenovane u odbor vjerovnika, pa doslovnim tumačenjem, ta iznimka bi se u pravilu odnosila na sve članove odbora vjerovnika (osim u slučajevima kada su imenovani članovi odbor vjerovnika ujedno i vjerovnici (fizičke osobe), što

nema smisla. Stoga bi se ova odredba odnosila na članove odbora vjerovnika koji su kao predstavnici vjerovnika imenovani u odbor vjerovnika kao i na one koji su ujedno i vjerovnici.

Članovi odbora vjerovnika imaju pravo na naknadu troškova uz odgovarajuću primjenu odredbe Stečajnoga zakona o naknadi troškova stečajnom upravitelju i ti troškovi moraju biti opravdani i dokumentirani.

O nagradama i troškovima odlučuje sud posebnim rješenjem, na prijedlog odbora vjerovnika. To se rješenje iz stavka objavljuje na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, a pravo na žalbu protiv njega ima stečajni upravitelj i svi članovi odbora vjerovnika.

Moglo bi se postaviti pitanje imaju li vjerovnici pravo na žalbu s obzirom da će u konačnici oni snositi te troškove (jer će imati manje sredstava za namirenje tražbina) i na opće propisano pravo na žalbu (čl. 19. st. 1. SZ-a)? Prema ovoj odredbi protiv rješenja donesenoga u prvom stupnju (dakle i rješenja o nagradi i naknadi troškova članu odbora vjerovnika) može se izjaviti žalba, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno. S druge strane odredbom čl. 102. st. 3. SZ-a je propisano da članovi odbora vjerovnika imaju pravo na naknadu troškova uz odgovarajuću primjenu odredbe ovoga Zakona o naknadi troškova stečajnom upravitelju a protiv rješenja kojim se određuje nagrada i naknada troškova stečajnom upravitelju pravo na žalbu ima i svaki vjerovnici (čl. 94. st. 5. SZ-a), pa se logično postavlja pitanje zašto onda kada je u pitanju nagrada i naknada troškova članovima odbora vjerovnika prava na žalbi ne bi imali i vjerovnici.

Međutim, kako je odredbom čl. 102. st. 5. SZ-a izričito propisano da pravo na žalbu ima stečajni upravitelj i svi članovi odbora vjerovnika to vjerovnici nemaju pravo na žalbu. Zakonodavac se vodio logikom da članovi odbora vjerovnika predstavljaju vjerovnike i dužni su u odboru vjerovnika štiti interese svih vjerovnika pa u tom cilju podnositi i žalbu na rješenje o nagradi i naknadi troškova u protivnom bi mogli snositi odgovornost za eventualnu štetu, u smislu odredbe čl. 100. SZ-a, o čemu je naprijed bilo govora.

4. SKUPŠTINA VJEROVNIKA

Uloga vjerovnika u stečajnom postupku sve do 2000. godine bila je dosta nejasna i svodila se na savjetodavnu ulogu koja se očitovala kroz odbor vjerovnika u kojemu nisu biti zastupljeni svi vjerovnici. Odredbe prijašnjih zakona¹²⁶ uglavnom su vodile računa o interesima stečajnog dužnika sve do donošenja Stečajnog zakona 1996. Kada jača položaj stečajnih vjerovnika u vođenju stečajnog postupka i zaštititi njihovih interese. Međutim, uloga vjerovnika i dalje nije bila uređena kroz tijelo stečajnoga postupka ali su vjerovnici mogli donositi odluke izvještajnom ročištu kao i na ostalim ročištima koje je određivao stečajni sudac¹²⁷. Izmjenama i dopunama Stečajnoga zakona 2000. godine¹²⁸ uvedeno je tijelo stečajnoga postupka skupština vjerovnika.

Odredbe zakona uz skupštinu vjerovnika „vežu“ i pojam ročište na kojemu vjerovnici odlučuju i donose odluke. Tako skupština vjerovnika donosi odluke na izvještajnom ili kojem kasnijem ročištu. Kroz rad i odlučivanje na skupštini vjerovnici izražavaju svoju volju i štite svoje interese te odlučuju o tijeku stečajnoga postupka. Prema tome zakonodavac ne određuje pojam skupštine vjerovnika ali kroz skupštinu kao tijelo stečajnoga postupka stečajni vjerovnici ostvaruju svoju volju u pogledu njihovih prava i ovlaštenja, a sve u cilju skupnog i razmjernog namirenja njihovih tražbina. U podjeli nadležnosti među tijelima stečajnoga postupka, skupština u velikoj

¹²⁶ Zakon o prisilnoj nagodbi, stečaju i likvidaciji (NN 54/94-pročišćeni tekst-dalje ZPNLS)

¹²⁷ čl. 55. do 61. Stečajnog zakona iz 1996. (NN 44/96)

¹²⁸ NN 129/2000

mjeri upravlja stečajnim postupkom budući da osniva odbor vjerovnika, može imenovati novoga stečajnog upravitelja, odlučiti o poslovanju dužnika, naložiti stečajnom upravitelju izradu stečajnoga plana te odlučiti o svim drugim pitanjima važnim za provedbu i završetak stečajnoga postupka.

4.1. Sazivanje skupštine vjerovnika

Skupština vjerovnika nije u stalnom zasjedanju već je saziva sud (članak 103. stavak 1. SZ-a). Skupštinu vjerovnika ne mogu sazvati odbor vjerovnika, stečajni upravitelj, dužnik pojedinac niti vjerovnici. Kada bi netko od njih i sazvaio skupštinu vjerovnika odluke takve „skupštine“ ne bi bile zakonite i ne bi obvezivale ostala tijela stečajnoga postupka.

Vrijeme i mjesto održavanja i dnevni red skupštine vjerovnika objavljuju se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova.

Sud rješenjem o otvaranju stečajnoga postupka saziva izvještajno ročište (članak 129. SZ-a) koje se ne može održati prije ispitnoga ročišta ni 15 dana od dana održavanja toga ročišta. Pravilo je da se ispitno i izvještajno ročište održavaju istoga dana.

Sud saziva i posebnu skupštinu vjerovnika ako nisu donesene odluke o unovčenoj stečajnoj masi i obavljenim isplatama stečajnim vjerovnicima, odluke o sporovima i drugim postupcima, o nastavljanju unovčenja stečajne mase i drugim važnim pitanjima za tijek stečajnoga postupka (članak 228. SZ-a).

Također, sud saziva i završno ročište (članak 283. SZ-a), ročište za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu (članak 321. SZ-a), ali po potrebi stečajni sud može sazvati i skupštinu vjerovnika uvijek kada ocjeni da je to potrebno radi donošenja važnih odluka. Sud saziva skupštinu po službenoj dužnosti ili na prijedlog ovlaštenih osoba. Sud će sazvati skupštinu vjerovnika na obrazloženi prijedlog:

- stečajnoga upravitelja,

- odbora vjerovnika,

- stečajnih vjerovnika¹²⁹ i to:

- a) na prijedlog najmanje pet stečajnih vjerovnika koji nisu nižega isplatnog reda, uz uvjet da zbroj tražbina stečajnih vjerovnika na temelju ocjene suda prelazi petinu iznosa tražbina svih stečajnih vjerovnika koji ne pripadaju nižim isplatnim redovima (članak 104. stavak 1. točka 3. SZ-a), ili

- b) na prijedlog jednog ili više stečajnih vjerovnika koji ne pripadaju nižim isplatnim redovima, uz uvjet da zbroj njihovih tražbina na temelju ocjene suda prelazi dvije petine iznosa naznačenog u prethodnoj točki (članak 104. stavak 1. točka 4. SZ-a),

Dakle, za valjan prijedlog stečajnih vjerovnik za sazivanje skupštine potrebno je kumulativno ispunjenje dva uvjeta: 1. određen broj stečajnih vjerovnika (najmanje pet ili na prijedlog jednog vjerovnika), i 2. zbroj tražbina i to na temelju ocjene suda, u prvoj slučaju najmanje petina tražbina svih stečajnih vjerovnika, a u drugoj najmanje dvije petine iznosa naznačenog u prvoj varijanti. Međutim, način na koji je stipulirana odredba prema drugom slučaju (članak 104. stavak 1. točka 4. SZ-a) nije jasno je li riječ o dvije petine od petine iznosa tražbina svih stečajnih vjerovnika, kako je navedenu točki 3. ili o dvije petine od ukupnih tražbina svih

¹²⁹ čl. 137. st. 1. SZ-a. Stečajni vjerovnici su osobni vjerovnici dužnika koji u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka imaju koju imovinskopravnu tražbinu prema njemu.

stečajnih vjerovnika. Držimo da se radi o dvije petine od zbroja ukupnih tražbina svih stečajnih vjerovnika što je veće ograničenje ako prijedlog podnosi manji broj vjerovnika (od jednog do četiri vjerovnika) koji mogu imati veći iznos tražbina.

Vrijeme između primitka prijedloga i skupštine vjerovnika ne smije biti duže od 30 dana. Slijedom toga, sud je dužan odmah po primitku prijedloga utvrditi njegovu dopuštenost i žurno sazivanje skupštine budući da se poziv mora javno objaviti.

Protiv rješenja suda kojim je odbijen prijedlog za sazivanje skupštine vjerovnika podnositelj prijedloga ima pravo na posebnu žalbu, a ako je predlagatelj više, pravo na žalbu ima svaki od njih.

Ako sud ne sazove skupštinu u roku od 30 dana od primitka prijedloga niti u tom roku donese rješenje kojim se odbija prijedlog za sazivanje skupštine, smatrat će se da je donio rješenje kojim je prijedlog odbio. U tom slučaju podnositelj prijedloga ima pravo na posebnu žalbu o kojoj je drugostupanjski sud dužan odlučiti u roku od osam dana. Kako nije propisano od kada teče rok za žalbu, rok za podnošenje žalbe računa se od dana presumpcije da odluka nije donijeta odnosno od isteka 30 dana od zaprimanja prijedloga od strane suda. Rok je određen odredbom članka 19. stavak 2. SZ-a i iznosi osam dana.

4.2. Pravo sudjelovanja na skupštini vjerovnika

Pravo sudjelovanja na skupštini vjerovnika imaju svi stečajni vjerovnici, **svi stečajni vjerovnici s pravom odvojenoga namirenja**, stečajni upravitelj i dužnik pojedinac (članak 103. stavak 1. SZ-a). Nije jasno zašto zakonodavac posebno navodi da pravo sudjelovanja na skupštini imaju stečajni vjerovnici „s pravom odvojenoga namirenja“. Ako je razlučni vjerovnik s pravom odvojenoga namirenja prijavio svoju tražbinu kao stečajni vjerovnik tada on ima ista prava kao i svaki drugi stečajni vjerovnik, pa samim time i pravo sudjelovanja na skupštini vjerovnika. Dakle, zakonodavac je nepotrebno kao sudionike naveo i stečajne vjerovnike s pravom osvojenog namirenja jer su i oni s prijavom tražbine postali i imaju status stečajnih vjerovnika.

Pravo sudjelovanja na skupštini znači da pravo pristupa, davanje izjava, traženje izvješća i obrazloženja, podnošenje prigovora, raspravljanje, davanje prijedloga i svaki drugi oblik diskusije.

4.3. Vođenje skupštine i odlučivanje

Skupštinu vjerovnika vodi sud i sastavlja zapisnik, dakle sudac primjenom odredaba ZPP-a o rukovođenju glavnom raspravom (članak 123. do 128. ZPP-a) i Sudskoga poslovnika te obavlja i druge poslove na skupštini propisane zakonom (npr. sastavlja tablicu ispitanih tražbina na ispitnom ročištu, odlučuje o valjanosti glasovanja, utvrđuje pravo glasa i rezultate glasovanja). Sudac u zapisniku utvrđuje nazočne osobe, pravo glasa, rezultat glasovanja i konstatira koja je odluka donijeta i na koji način (većinom glasova ili jednoglasno) te je dužan točno i jasno navesti sadržaj odluka koje su vjerovnici donijeli na skupštini.

Smatrat se da je skupština vjerovnika donijela odluku ako je zbroj iznosa tražbina stečajnih vjerovnika koji su glasovali za neku odluku viši od zbroja iznosa tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv te odluke, ako SZ-om nije drukčije određeno (članak 105. SZ). Tako je za potvrdu stečajnog plana potrebno da je u svakoj skupini vjerovnika za potvrdu plana glasovala većina vjerovnika i da zbroj iznosa tražbina vjerovnika koji su glasovali za stečajni plan dvostruko prelazi

zbroj iznosa tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv toga da se stečajni plan prihvati (članak 330. stavak 1. SZ-a). Iz odredbe članka 105. stavak 2. SZ-a proizlazi da se pri utvrđivanju rezultata glasovanja uzimaju u obzir samo glasovi vjerovnika koji su se određeno izjasnili, a ne koji su bili suzdržani, za razliku od glasovanja o planu restrukturiranja i potvrdi predstečajnoga sporazuma gdje se uzimaju glasovi svih vjerovnika a suzdržani glasovi ili glasovi za koje se iz obrazaca ne može utvrditi kako su glasovali, uzima, kao da su bili protiv (članak 59. Stavak 2. i članak 58. stavak 1. SZ-a).

Kod utvrđivanja prava glasa treba voditi računa da se pravo glasa određuje prema iznosu visine tražbine pojedinog stečajnog vjerovnika razmjerno tražbinama drugih vjerovnika koji imaju pravo glasa kako to proizlazi iz odredbe članka 105. stavak 2. i članka 106. stavak 1. SZ-a. Na skupštini nije moguće glasovati po načelu „jedan vjerovnik jedan glas“. Zakon može odrediti i drugačije utvrđenje donošenja odluke a ne većinom glasova, pa tako npr. kod glasovanja o potvrdi stečajnog plana potrebno je ispunjenje dvije pretpostavke da bi plan bio prihvaćen i to: 1. da je u svakoj skupini vjerovnika za potvrdu plana glasovala većina vjerovnika (npr. od 10 vjerovnika za plan je glasalo 6 vjerovnika), i 2. da je zbroj iznosa tražbina vjerovnika koji su glasovali za stečajni plan dvostruko prelazi zbroj iznosa tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv stečajnog plana (npr. na skupštini je 20 vjerovnika s pravom glasa, za prihvaćanje stečajnog plana su glasali vjerovnici čiji je zbroj iznosa tražbina 1.200.000,00 kn, a zbroj iznosa tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv stečajnog plana iznosi 550.000,00 kn).

Međutim i kod glasovanja o stečajnom planu ima izuzetaka u potrebnoj većini u svakoj skupini koja se odnosi na zabranu opstrukcije koja je propisan odredbom članka 331. stavak 1. SZ-a prema kojoj se smatra da je glasačka skupina prihvatila stečajni plan, iako potrebna većina nije postignuta, ako vjerovnici te skupine stečajnim planom nisu u lošijem položaju od onoga u kojem bi bili da stečajnoga plana nema, ako primjereno sudjeluju u gospodarskim koristima koje bi sudionicima trebale pripasti na temelju stečajnoga plana i ako je većina glasačkih skupina stečajni plan prihvatila s potrebnom većinom.

4.4. Pravo glasa na skupštini vjerovnika (čl. 106. SZ)

Za razliku od prava sudjelovanja pravo glasa na skupštini vjerovnika je pravo koje nemaju svi sudionici na skupštini (stečajni upravitelj).

Pravo glasa na skupštini vjerovnika imaju stečajni vjerovnici čije su tražbine utvrđene, ali ne i stečajni vjerovnici čije su tražbine osporene. Smatrat će se da vjerovnik ima pravo glasa, iako je njegova tražbina **osporena**, ako postojanje svoje tražbine **dokazuje ovršnom ispravom**, osim ako se javnom ili javno ovjerovljenom ispravom ne dokaže prestanak postojanja tražbine. Dakle, radi se o zakonskoj presumpciji prava glasa ovih vjerovnika pored vjerovnik čije su tražbine utvrđene. Međutim, ako i nisu ispunjene navedene pretpostavke, stečajnim **vjerovnicima osporenih tražbina priznat** će se pravo glasa **ako se** na skupštini vjerovnika **stečajni upravitelj i nazočni vjerovnici s pravom glasa tako sporazumiju** (članak 106. stavak 4. SZ-a).

Smatrat će se da i **razlučni vjerovnik** ima pravo glasa za **dio** svoje **tražbine osigurane razlučnim pravom** koju je prijavio u stečajnom postupku kao stečajni vjerovnik¹³⁰, iako je njegova tražbina osporena, ako je osigurana razlučnim pravom upisanim u javnoj knjizi, osim ako dužnik javnom ili javno ovjerovljenom ispravom ne dokaže prestanak postojanja tražbine (članak 106. stavak 3. SZ-a). Ako vjerovnici ne mogu postići sporazum o pravu glasa, o tome **odlučuje sud** na

¹³⁰ čl. 258. st. 2. SZ-a (Ako razlučni vjerovnici prijavljuju i tražbinu kao stečajni vjerovnici, u prijavi su dužni naznačiti dio imovine stečajnoga dužnika na koji se odnosi njihovo razlučno pravo i iznos do kojega njihova tražbina predvidivo neće biti namirena tim razlučnim pravom.

skupštini rješenjem protiv kojeg **nije dopuštena posebna žalba**. Sud može tijekom glasovanja na sljedećim skupštinama vjerovnika na prijedlog stečajnoga upravitelja ili kojega od nazočnih vjerovnika s pravom glasa izmijeniti svoju odluku o pravu glasa vjerovniku osporene tražbine. Slijedom toga, ako je sudac nekom stečajnom vjerovniku čija je tražbina osporena priznao pravo glasa taj vjerovnik ima pravo glasa do drugačije odluke suda.

Vjerovnici stečajne mase nemaju pravo glasa.

Vjerovnici nižih isplatnih redova imaju pravo glasa osim ako su njihove tražbine utvrđene. Tražbine vjerovnika nižih isplatnih redova prijavljuju se i utvrđuju samo po pozivu suda ako ima sredstava za njihovo namirenje¹³¹.

Novina je da stečajni vjerovnici imaju pravo glasa **do potpunoga namirenja** svoje tražbine (članak 106. stavak 8. SZ-a).

Budući da se vjerovnici pojedinog isplatnog reda namiruju skupno i razmjerno to njihovo pravo glasa do potpunog namirenja nema nekog posebnog značaja sve dok pojedini isplatni red ne bude u cijelosti namiren, kad oni ispadaju iz glasovanja, jer omjer visine njihove tražbine nakon svakog namirenje kod djelomičnih dioba ostaje isti. Tako, ako su svi vjerovnici (njih deset) imali npr. tražbine u visini po 20.000,00 kn (u ukopnoj tražbini od 200.000,00 kn) i po djelomičnoj diobi su namirene s po 10.000,00 kn, njihova bi se tražbina smanjila na 10.000,00 kn (ukupno 100.000,00 kn), ali je njihov omjer prava glasa u postotku bi ostao isti, pa ako je svaki raspolagao s pravom glasa od 10% on i nakon djelomičnog namirenja i dalje ostao isti sa 10% prava glasa.

Međutim, mogućnost glasovanja do potpunog namirenja mogla bi se dogoditi kod stečaja s malim brojem vjerovnika koji bi se u cijelosti namirili nakon pobijanja pravnih radnji u postupku kojeg su umjesto stečajnog upravitelja vodili stečajni vjerovnici namireni¹³². U tom bi slučaju došlo do nerazmjernog namirenja pojedinih vjerovnika unutar pojedinog isplatnog reda, jer bi se prema odredbi članka 212. stavak 10. SZ-a namirivali samo oni vjerovnici koji su bili tužitelji u pobijanju pravnih radnji, nakon čega bi došlo do nerazmjernog namirenja vjerovnika. Tako npr. ako je vjerovnik koji se namirio prema odredbi članka 212. stavak 10. SZ-a, imao tražbinu u visini od 20.000,00 kn pa mu je namirena tražbina u iznosu od 15.000,00 kn on će moći glasovati samo sa 5.000,00 kn i prema toj visini nenamirene tražbine bi se određivao omjer prava glasa u odnosu na druge vjerovnika, a ako bi se na taj način namirio u cijelosti (sa svih 20.000,00 kn), onda taj vjerovnik više ne bi imao pravo glasa jer bi bio potpuno namiren.

Što je s pravom glasa jamca koji je ispunio stečajnom vjerovniku obvezu stečajnog dužnika, odnosno što je s pravom glasa stjecatelja tražbine koju je stečajni vjerovnik otuđio tijekom stečaja?

Prema odredbi članka 110. Zakona o obveznim odnosima na jamca koji je namirio vjerovnikovu tražbinu prelazi ta tražbina sa svim sporednim pravima i osiguranjima njezina ispunjenja. Ako je jamac ispunio tražbinu glavnog dužnika prije otvaranja stečajnoga postupka ili do isteka roka za prijavljivanje tražbina, jamac može podnijeti prijavu tražbine kao stečajni vjerovnik i on je praktički od početka stečajni vjerovnik sa svim pravima. Ako je jamac ispunio obvezu dužnika u tijeku stečajnog postupka nad glavnim dužnikom nastupa zakonska subrogacija i jamac stječe sva ovlaštenja prema glavnom dužniku (stečajnom dužniku) koja je imao prijašnji stečajni vjerovnik. Međutim, ako „glavni vjerovnik“ nije prijavio svoju tražbinu prema dužniku, a jamac namiri vjerovniku tražbinu u tijeku stečajnoga postupka, jamac se namiruje „kao stečajni vjerovnik“. To znači da jamac obavještava stečajnoga upravitelja o namirenju dužnikove tražbine i

¹³¹ čl. 257. st. 5. SZ-a

¹³² čl. 212. st. 10 SZ-a (Nakon vraćanja novčane koristi stečene na osnovi pobijene radnje u stečajnu masu, tužitelji stečajni vjerovnici imaju pravo prvenstvenoga namirenja iz koristi vraćene u stečajnu masu razmjerno visini njihove utvrđene tražbine).

traži uvrštenje u diobni popis. Važno je navesti da vjerovnik čija je tražbina osigurana jamstvom ima dužnost prijaviti tražbinu u slučaju stečaja glavnoga dužnika i o tome obavijestiti jamca, inače odgovara jamcu za štetu koju bi ovaj imao zbog toga (članak 114. stavak 1. ZOO-a).

S druge strane ako stečajni vjerovnik otuđi svoju tražbinu koju je prijavio u stečajnom postupku, njezin stjecatelj stupa u pravni položaj svoga prednika, ako zakonom nije drukčije određeno. Prijenos se može dokazivati samo javnom ili javno ovjеровljenom ispravom ili izjavom stečajnoga vjerovnika danom pred sudom (članak 146. stavak 2. i 3. SZ-a).

Dakle, iz navedenih odredaba proizlazi da u slučaju da je jamac ispunio obvezu glavnog dužnika koji je i stečajni dužnik i u slučaju da je vjerovnik otuđio svoju tražbinu prijenosom na trećeg sva prava vjerovnika prešala po samom zakonu na jamca, odnosno stjecatelja otuđene tražbine, te je samim time na jamca i novog vjerovnika prešlo i pravo glasa na skupštini vjerovnika koje je imao prijašnji vjerovnik.

4.5. Ovlasti skupštine vjerovnika (članak 107. SZ)

Skupština vjerovnika svoje ovlasti ostvaruje na ročištima (sazivima skupštine).

Skupština vjerovnika ovlaštena na **izvještajnom ročištu** ili kojem kasnijem ročištu:

1. osnovati odbor vjerovnika, ako on nije osnovan, odnosno izmijeniti njegov sastav ili ga ukinuti,

2. imenovati novoga stečajnog upravitelja

3. odlučiti o poslovanju dužnika i o načinu i uvjetima unovčenja njegove imovine

Na izvještajnom ročištu stečajni vjerovnici odlučuju hoće li poslovanje dužnika nastaviti ili obustaviti. Odluku o nastavku poslovanja stečajni vjerovnici mogu izmijeniti na bilo kojoj skupštini vjerovnika (članak 217 stavak 2. SZ-a).

Vjerovnici na skupštini mogu odlučiti o uvjetima i načinu unovčenja imovine tako da se unovčenje vrši javnim nadmetanjem, prikupljanjem ponuda, neposrednom pogodbom ili da se imovina proda kao cjelina i sl.

4. naložiti stečajnom upravitelju izradu stečajnoga plana

Stečajni plan ima pravo sudu podnijeti stečajni upravitelj samostalno ako smatra da je to opravdano ali vjerovnici na ročištu mogu naložiti stečajnom upravitelju izradu stečajnoga plana i on je dužan stečajni plan podnijeti sudu u roku određenom u odluci vjerovnika (čl. 304. st. 2. SZ-a).

5. donijeti sve odluke iz nadležnosti odbora vjerovnika

6. odlučiti o drugim pitanjima važnim za provedbu i završetak stečajnoga postupka u skladu sa SZ-om.

Dakle, najvažnije odluke za daljnji tijek stečajnog postupka skupština vjerovnika treba donijeti na prvoj skupštini (izvještajnom ročištu). Vjerovnici na skupštini odlučuju o samom tijeku stečajnoga postupka, a stečajni upravitelj provodi odluke. Ograničenje u slobodi odlučivanja vjerovnika na skupštini predstavlja zajednički interes vjerovnika zbog čije povrede sud može

ukinuti odluke skupštine. Prema tome, vjerovnici mogu donositi sve odluke koje su skladu i s ciljevima stečajnoga postupka ali ne i one koje to nisu ili koje onemogućavaju provedbu stečajnog postupka. Tako vjerovnici ne bi mogli donijeti odluke kojima se neće unovčavati imovina (osim ako se pristupa izradi stečajnog plana), da se nastavi s poslovanjem duže od godinu i pol dana, osim ako nije podnesen stečajni plan (članak 217. stavak 3. SZ-a).

U cilju što učinkovitijeg provođenja i završetka stečajnog postupka prema odredbi članak 228. SZ-a ako u dosadašnjem tijeku postupka nisu donesene potrebne odluke vjerovnici na posebnoj skupštini, koju će sud zakazati najkasnije u roku od šest mjeseci od dana održavanja izvještajnoga ročišta, mogu donijeti odluku:

1. o prihvaćanju u cijelosti ili djelomično izvješća stečajnoga upravitelja, odnosno o njegovu razrješenju i zamjeni drugim stečajnim upraviteljem,
2. o potrebi provedbe revizije poslovanja stečajnoga upravitelja,
3. o tome hoće li se nastaviti s unovčenjem preostalog neunovčenog dijela imovine stečajnoga dužnika,
4. o potrebi i mogućnostima da se pristupi pripremi stečajnoga plana,
5. o neunovčenim predmetima stečajne mase i o nenaplaćenim tražbinama te o neunovčenim predmetima stečajne mase,
6. o drugim pitanjima od važnosti za provedbu i završetak stečajnoga postupka.

Prije zakazivanja posebne skupštine vjerovnika o izvješću stečajnoga upravitelja zatražit će se očitovanje odbora vjerovnika ako je osnovan i dužnika pojedinca.

Valja naglasiti da je za donošenje odluka skupštine od posebnog značaja rad i izvješće stečajnoga upravitelja u kojem moraju biti jasno i argumentirano izneseni svi podaci o tijeku stečajnog postupka, troškovima i očekivanjima kako bi se mogla donijeti pravilna odluka.

Tako npr. da bi skupština mogla donijeti odluku o davanju suglasnosti stečajnom upravitelju (ako to nije učinio odbor vjerovnika) za pokretanje ili preuzimanje parnica znatne vrijednosti predmeta spora, ako se preuzimanje takve parnice namjerava odbiti ili se radi rješavanja ili izbjegavanja takve parnice namjerava sklopiti nagodba ili ugovor o izabranom sudu (članak 230. stavak 2. točka 3. SZ-a), potrebno je dati podatke o kakvim se parnicama radi, u kojem su stadiju, procjena izgleda za uspjeh, stanje protivne strane, njezine imovine i izglednost naplate kao i procjena troškova i isplativosti vođenja takvih parnica i slični podaci na temelju kojih skupština može donijeti odluku, a ne samo paušalno davanje suglasnosti bez sagledavanja posljedica i svrhovitosti takve odluke.

Vjerovnici svoje odluke mogu izmijeniti na kasnijim skupštinama vjerovnika.

Pored ovlaštenja za donošenje odluka navedenim u odredbi članka 107. SZ-a skupština donosi i druge odluke propisane u odredbama zakona koje su od važnosti za stečajni postupak.

Tako u slučaju da odbor vjerovnika nije osnovan skupština vjerovnika stečajnom upravitelju daje suglasnost a osobito:

1. ako se namjerava otuđiti poduzeće ili neki pogon, robno skladište u cjelini, nekretnina, udio dužnika u nekom drugom poduzeću koje treba služiti uspostavljanju trajne veze s tim poduzećem ili pravo na povremena primanja,

2. ako se namjerava uzeti zajam kojim bi stečajna masa bila znatno opterećena,

3. ako se namjerava pokrenuti ili preuzeti parnica znatne vrijednosti predmeta spora, ako se preuzimanje takve parnice namjerava odbiti ili se radi rješavanja ili izbjegavanja takve parnice namjerava sklopiti nagodba ili ugovor o izabranom sudu,

4. ako se namjerava izdati odvjetniku punomoć za zastupanje u upravnom ili sudskom postupku,

5. ako stečajni upravitelj namjerava sklopiti ili nastaviti ugovor o zakupu na rok duži od šest mjeseci.

Vjerovnici mogu na izvještajnom ročištu ili na kojoj kasnijoj skupštini vjerovnika, na temelju izvještaja stečajnoga upravitelja, odnosno nalaza i mišljenja vještaka, odlučiti da se umjesto unovčenja pojedinih dijelova imovine dužnika odredi prodaja imovine dužnika kao cjeline (odluka o prodaji) u kojoj će odrediti uvjete i način prodaje (članak 235. SZ-a).

Vjerovnici na skupštini mogu donijeti odluku kojom se određuje način pohrane ili ulaganja novca ili predmeta od vrijednosti, ili izmijeniti odluku odbora vjerovnika, odnosno stečajnoga suda koji su donijeli u vezi s tim (članak 220. stavak 3. SZ-a).

Skupština vjerovnika ima pravo zatražiti od stečajnoga upravitelja obavijesti i izvještaje o stanju stvari i vođenju poslova. Ako odbor vjerovnika nije osnovan, skupština vjerovnika može naložiti provjeru prometa i iznosa gotova novca kojom upravlja stečajni upravitelj.

Vjerovnici na skupštini odlučuju hoće li se i u kojem obujmu dužniku pojedincu i njegovoj obitelji davati uzdržavanje iz stečajne mase (članak 179. SZ-a).

Skupštinu vjerovnika na poziv suda, koji se objavljuje na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, daje očitovanje o obustavi i zaključenju stečajnog postupka ako stečajna masa nije dostatna ni za namirene troškova postupka (članak 293. stavak 2. SZ-a).

Posebno treba istaknuti specifičnost skupštine kod prihvaćanja stečajnog plana i održavanja i tjeka samog ročišta na kojem se raspravlja i glasuje o stečajnom planu (članak 321. do 332. SZ-a).

Sud će zakazati ročište na kojem će se raspravljati i glasovati o stečajnom planu. Ročište se mora održati u roku **od 30 dana od zakazivanja**. U pozivu za ročište za raspravljanje i glasovanje sud će obavijestiti sudionike da u pisarnici suda mogu obaviti uvid u stečajni plan i dostavljena očitovanja o stečajnom planu. Poziv za ročište za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu i stečajni plan ili sažetak njegova bitnog sadržaja objavit će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova.

Ročište za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu ne smije se održati prije ročišta za ispitivanje tražbina. Ta se dva ročišta mogu spojiti. Međutim sud može odrediti **posebno ročište za glasovanje** o stečajnom planu. U tom slučaju vrijeme između ročišta za raspravljanje i ročišta za glasovanje ne smije biti duže od 30 dana. Na ročište za glasovanje pozivaju se svi vjerovnici s pravom glasa i dužnik. U slučaju izmjene stečajnoga plana potrebno je posebno ukazati na tu izmjenu (članak 327. SZ-a).

Ako je određeno posebno ročište za glasovanje, vjerovnici mogu **glasovati i pismeno** s tim da će se pismeno glasovanje uzeti u obzir samo **ako bude primljeno na sudu najkasnije tri dana** prije održavanja ročišta za glasovanje na što se vjerovnici upozoravaju kod objave na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova.

Na **pravo glasa stečajnih vjerovnika** pri glasovanju o stečajnom planu na odgovarajući se način primjenjuju pravila zakona o utvrđivanju prava glasa stečajnih vjerovnika. **Razlučni vjerovnici** imaju pravo glasa kao i stečajni vjerovnici samo ako im je dužnik i osobno odgovoran i ako se odreknu svoga prava na odvojeno namirenje ili ne budu odvojeno namireni. Vjerovnici na čije tražbine stečajni plan ne djeluje nemaju pravo glasa (članak 323. SZ-a).

Ako je stečajnim planom **uređen i pravni položaj razlučnih vjerovnika**, na ročištu će se pojedinačno raspraviti prava tih vjerovnika. Pravo glasa imaju oni razlučni vjerovnici čija razlučna prava nije osporio ni stečajni upravitelj, niti koji od razlučnih vjerovnika, niti koji od stečajnih vjerovnika. Na pravo glasa nositelja osporenih ili nedospjelih prava te prava vezanih uz odgovni uvjet na odgovarajući se način primjenjuju pravila ovoga Zakona o utvrđivanju prava glasa tih vjerovnika. Razlučni vjerovnici na čije tražbine stečajni plan ne djeluje nemaju pravo glasa (članak 324. SZ-a).

O stečajnim planu glasuje se po skupinama, a sud će na temelju rasprave na ročištu utvrditi popis vjerovnika i prava glasa koja im pripadaju kao i skupine.

Zbog samog sadržaja plana i njegovog utjecaja na vjerovnika kako i ostvarivanja njihovih prava te postupka prihvaćanje i potvrda stečajnoga plana kao i samoga glasovanja o planu valja ukazati da se prema odredbi članka 308. SZ-a sudionici u stečajnom planu pri utvrđivanju njihovih prava razvrstavaju u skupine prema kojem bi se trebali razvrstati i prilikom glasovanja o stečajnom planu. Vjerovnici s različitim pravnim položajem razvrstavaju se u posebne skupine.

Pritom treba razlikovati:

1. vjerovnike s pravom odvojenoga namirenja, ako stečajni plan zadire i u njihova prava
2. stečajne vjerovnike koji nisu nižega isplatnog reda
3. stečajne vjerovnike pojedinih nižih isplatnih redova, ako njihove tražbine ne prestaju prema članku 311. stavku 1. Zakona.

Vjerovnici istoga pravnog položaja mogu se svrstati u skupine prema istovrsnosti gospodarskih interesa. Takvo razvrstavanje mora se temeljiti na valjanim razlozima. U stečajnom planu navest će se kriteriji za razvrstavanje.

Posebnu skupinu čine radnici.

Ako bi prema stečajnom planu njegovi učinci bili jednaki prema svim stečajnim vjerovnicima, ti se vjerovnici neće razvrstati u posebne skupine.

Kod raspoređivanja u skupine mora se držati osnovnih pravila pri raspoređivanju vjerovnika u skupine i određivanju pravnog položaja sudionika stečajnog plana tako da vjerovnici različite vrste i različitog ranga ne mogu biti u istoj skupini. Vjerovnici iste vrste i istoga ranga mogu, ali ne moraju biti u istoj skupini. Vjerovnicima iste skupine moraju se u pravilu osigurati ista prava. Raspodjela vjerovnika u skupine i uređenje njihovog pravnog položaja mora biti izvedeno tako, da je moguća primjena pravila o zabrani opstrukcije. Nijednom se vjerovniku ne može nametnuti lošiji položaj od onog u kojem bi bio da plana nema.

Prema odredbi članka 330. stavak 1. SZ-a smatrat će se da su vjerovnici prihvatili stečajni plan ako je u **svakoj skupini glasovala većina vjerovnika** i ako zbroj tražbina vjerovnika koji su glasovali za stečajni plan **dvostruko prelazi** zbroj tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv toga da se stečajni plan prihvati.

Kod glasovanja o prihvaćanja stečajnog plan primjenjuje se zabrana opstrukcije iz članak 331. SZ-a o kojoj ranije bilo govora. Uz to valja naglasiti ako u glasovanju ne sudjeluje niti jedan vjerovnik pojedine skupine, smatrat će se da je ta skupina pristala na stečajni plan (članak 322. stavak 3. SZ-a).

4.6. Ukidanje odluke skupštine vjerovnika (članak 108. SZ-a)

Institut ukidanja odluka skupštine vjerovnika uveden je da bi se spriječila nezakonitost u provođenju stečajnoga postupka koju bi mogli prouzročiti vjerovnici svojim odlukama kao i zloupotreba većine vjerovnika koja bi nadglasavanjem manjine ostvarivala interese koji nisu zajednički interesi svih stečajnih vjerovnika. Radi sprječavanja donošenja takvih odluka skupštine vjerovnika, sud može ukinuti donesenu odluku ako je protivna zajedničkom interesu stečajnih vjerovnika, i to na zahtjev: razlučnoga vjerovnika (??), stečajnoga vjerovnika koji nije nižega isplatnog reda, stečajnoga upravitelja ili iznimno po službenoj dužnosti.

Iz stipulacije odredbe članka 108. stavak 1. SZ-a prema kojoj će sud ukinuti odluku ako je protivna zajedničkom interesu stečajnih vjerovnika proizlazilo bi da se to odnosi samo na stečajne vjerovnike iz odredbe članak 137. stavak 1. SZ-a, prema kojoj su stečajni vjerovnici osobni vjerovnici dužnika koji u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka imaju koju imovinskopravnu tražbinu prema njemu i koji se prema svojim tražbinama razvrstavaju i isplatne redove. Međutim, sud bi trebao ukinuti takvu odluku ako je u suprotnosti s interesima i onih vjerovnika s prvom odvojenog koji su prijavili svoju tražbinu kao stečajni vjerovnici i koji se neće moći odvojeno namiriti ili su se odrekli odvojenog namirenja, jer su u stvari i oni postali stečajni vjerovnici, ali st to ne bi odnosilo na razlučne vjerovnike koji se odvojeno namiruju i na vjerovnike stečajne mase, jer odluka skupštine vjerovnika ne utječe na njihovo namirenje, iako ima i drugačiji stajališta. Tako je u jednoj odluci izraženo stajalište da bi sud mogao ukinuti odluku skupštine vjerovnika ako je u suprotnostima s interesima ne samo stečajnih vjerovnika nego i razlučnih vjerovnika i vjerovnika stečajne mase¹³³.

O zahtjevu je sud dužan odlučiti odmah na toj skupštini, a u složenijim slučajevima može odgoditi donošenje odluke za osam dana od dana održavanja skupštine.

Osim ovako općenite odredbe kojim se daje pravo na podnošenje zahtjeva za ukidanje odluka skupštine vjerovnika nema posebnih odredbi o načinu i roku ili kojoj drugoj pretpostavci za podnošenje zahtjeva što u praksi može dovesti do nejasnoća i odgađanja provedbe odluka. Iz sadržaja odredbe članka 108. stava 2. SZ-a kojom je određeno da je sud dužan odlučiti odmah na toj skupštini, proizlazi da je na taj način posredno određeno tko i kada može postaviti zahtjev za ukidanje odluke. Naime, iz te odredbe bi proizlazilo da se zahtjev može postaviti najkasnije do završetka ročišta na kojem se ta skupština održava što je u skladu i s načelom iz člankom 11. stavak 6. SZ-a prema kojem se prijedlozi, izjave i prigovori ne mogu davati, odnosno podnositi ako se propusti rok, odnosno izostane s ročišta na kojem ih je trebalo dati ili podnijeti, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno. Budući da skupština vjerovnika odluke može donositi samo na sazivima (ročištima), nakon što je svim sudionicima dana mogućnost da raspravljaju, proizlazi da bi se zahtjev za ukidanje odluke mogao staviti tek nakon što je odluka donesena i taj bi zahtjev

¹³³ Odluka visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske br. Pž-542/01 od 17. srpnja 2001.

prema tome mogli staviti prisutni sudionici: razlučni vjerovnici koji se neće odvojeno namirivati ili su se toga odrekli, jer na njih bi odluka imala utjecaja, stečajni vjerovnici, koji nisu nižega isplatnog reda i stečajni upravitelj i to do završetka ročišta.

Prema tome vjerovnici koji nisu prisutni na skupštini ne mogu staviti zahtjev za ukidanje odluka skupštine. Zahtjev za ukidanje odluke skupštine ne može se staviti nakon završetka skupštine pa niti u roku u kojemu je sud odgodio donošenje odluke o zahtjevu. Ako bi takav zahtjev ipak bio stavljen izvan skupštine sud bi ga trebao odbaciti kao nedopušten.

Rješenje kojim se ukida odluka skupštine vjerovnika objavit će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, a protiv te odluke pravo na posebnu žalbu ima svaki razlučni vjerovnik koji se neće odvojeno namirivati ili se toga odrekao, jer na njega bi odluka imala utjecaja i svaki stečajni vjerovnik koji nije nižega isplatnog reda.

LITERATURA

Stečajni zakon („Narodne novine“ broj 71/15)

Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 197/03, 187/04, 82/06, 117/08, 116/10, 25/12, 133/12 i 45/13; dalje: SZ)

Stečajni zakon s komentarom i primjerima - Andrija Eraković, RRiF 1997. godina

Novosti u stečajnom pravu - Jakša Barbić, Mihajlo Dika, Andrija Eraković, Jasna Garešić, Nenad Šepić - Organizator

Priručnik „Četvrta novela Stečajnog zakona“ – V. Buljan, M. Dika, J. Garašić, Lj. Hrastinski Jurčec, N. Marković, M. Vukelić, Narodne novine rujan 2006.

Barbić, Mihajlo Dika, Andrija Eraković, Jasna Garešić, Nenad Šepić - Organizator